

Pædagogisk nærvær

Praktik i en flygtningelejr,
socialt entreprenørskab,
sundhedsfremme og
mindfulness – der er mange
veje til mødet med den
pædagogiske virkelighed

11
16

15/2016

2. SEPTEMBER

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 16/2016, der udkommer den 23. september, er tirsdag den 13. september kl. 12. For tekstsiderannoncer er deadline til 16/2016 mandag den 12. september. Deadline for stillingsannoncer til 17/2016 er den 4. oktober kl. 12.

Redaktionen af 15/2016 er afsluttet den 26.8.2016

Abonnement

Abonnementspris 2016:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

44.193 i perioden
1.7.14-30.6.15

DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Produktion

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Rasmus Baaner

Medlem af:

DANSKE MEDIER

MILJØMÆRKNING
5041 Trykkeri 0018

KOMMENTAR

Det er så vigtigt, at udsatte børn og unge kommer godt fra start og får det rigtige tilbud, så de undgår de fiaskoer, som fejlslagne tiltag lader dem stå tilbage med

Anbragte børn svigtes stadig

Af Verne Pedersen
Forbunds næstformand

FOTO: THOMAS PRISKORN

Ti år efter, at anbringelsesreformen blev sat i værk, er der stadig massive problemer med børnesagerne. En ny rapport fra Rigsrevisionen viser, at alt for mange børn ikke får den sagsbehandling, de har krav på: Der bliver ikke udarbejdet børnefaglige undersøgelser, der bliver ikke lavet handleplaner, og børnene bliver ikke inddraget i deres egen sag via børnesamtaler.

Rapportens konklusioner kommer jo desværre hverken bag på mig eller mange af jer, der arbejder med området til dagligt, for vi kender kun alt for godt til eksemplerne på helt uacceptable mangler i sagsbehandlingen af børnesager. Der er ganske enkelt ikke nogen undskyldning for det. Lovgivningen er der ikke noget galt med. Det, der er galt, er, at kommunerne ikke overholder loven. Det hører ingen steder hjemme, at de ansvarlige politikere i kommunerne ikke er i stand til at overholde loven, når det gælder dette område. Vi taler jo om mennesker af kød og blod. Sagsbehandling er ikke bare et spørgsmål om regler og stempler og papirbunker, det handler om tilværelsen for helt konkrete og virkelige børn, hvis liv udspiller sig her og nu, og hvis livskvalitet afhænger af, om myndighederne leverer den rette indsats. Det er så vigtigt, at de udsatte børn kommer rigtigt fra start og får det rigtige tilbud, så de undgår de fiaskoer, som fejlslagne tiltag lader dem stå tilbage med.

Uden redskaberne børnefaglige undersøgelser, handleplaner og børnesamtaler står vi professionelle, som skal varetage opgaven, uden det vigtige grundlag, der er nødvendigt for at give barnet en kompetent og ikke mindst målrettet socialpædagogisk indsats. Det svarer jo til at føre skib med et virkelig dårligt søkort! Det er uklogt, ligesom det også er uklogt at tænke kortsigtet økonomisk på dette punkt. For vi ved, at det kan betale sig at investere i de udsatte børn.

Men det kræver ansvarlige politikere i kommunerne, der vil prioritere og satse på de her børn. Både i kroner og øre, men også i vilje til at turde tænke anderledes. Jeg mener, at vi skal satse med alt, hvad vi har, og at vi skal gøre det i en fælles indsats sammen med andre fagfolk, familie, netværk, politikere, civilsamfundet og erhvervslivet. Og ikke mindst sammen med de udsatte børn og unge, det hele handler om. Der skal et paradigmeskifte til, og heldigvis ser vi også rigtig gode takter i øjeblikket på anbringelsesområdet.

Helt aktuelt i den forbindelse holder Socialpædagogerne den 5. september en stor konference, hvor vi samler forskere, praktikere og politikere for at sætte et ekstra fokus på, hvordan vi sammen kan udvikle bæredygtige indsatser, der skaber værdi i mere end én forstand.

Vi er nemlig klar. Hver eneste af de socialpædagoger og plejefamilier, der hver dag tilbringer tid sammen med udsatte børn og unge, er klar til at udvikle nye bæredygtige indsatser for dem der har aller mest brug for det.

INDHOLD

FOTO: RASMUS BÅNÆR

04

04 PÆDAGOGUDDANNELSEN

Mindfulness, innovation og slåskamp-kultur bliver pædagogstuderende bl.a. undervist i. Vi følger en række vidt forskellige moduler for de tre pionerer på pædagoguddannelsen, som Socialpædagogen følger frem mod eksamensbeviset. Bliv også klogere på, hvordan et praktikophold blandt mennesker på flugt i en tyrkisk flygtningelejr forløber – og hvordan det giver et løft til den teoretiske undervisning, når virkeligheden rykker ind i klasselokalet.

04 Socialpædagogerne: Pas på fagligheden

05 Det handler om nu'et

08 Meget mere end mindfulness

09 Vi skal ikke bare gøre, som vi plejer

10 Slås-kultur skaber ro

11 Smagsprøver på virkeligheden

14 I praktik blandt folk på flugt

18 SKOLEGANG

14 døgntilbud går nye veje for at give anbragte børn og unge bedre muligheder for at passe deres skole og få en uddannelse. I projekt

Styrket Indsats er deltagerne med til selv at udforske, hvad der skal til for at give anbragte børn og unge bedre fremtidsperspektiver – og lede efter de faktorer, der gør, at nogle af de unge trods hårde odds lykkes med at klare sig godt i skolen.

18 Bedre fremtid for anbragte børn og unge

22 OK 2017

Når de kommende overenskomstforhandlinger på det private område skydes i gang i 2017, handler det for Socialpædagogerne bl.a. om at sikre privatansatte bedre muligheder for kompetenceudvikling. Høj faglighed er nemlig afgørende for, at det private område ikke udvikler sig til et discountområde – og vil man kunne tiltrække kompetente medarbejdere, er en overenskomst et must, lyder meldingen fra tre private opholdssteder

22 Det private må aldrig blive discount

24 OK sikrer høj faglighed

26 PSYKIATRI

Organisationer: Vi har brug for langsigtede løsninger

28 INKLUSION

Det går i den rigtige retning

28 TREPARTSAFTALER

Tusindvis af praktikpladser på vej

29 SEXUALITET

Forening vil nedbryde tabu om sex

30 BØGER**31 ANBRINGESESREFORMEN**

Anbragte børn svigtes af systemet

32 OVERGREB

Gråzoneprostitution skal forebygges

32 UDVIKLINGSHÆMMEDE

Bedre livskvalitet med sundhedstjek

PÆDAGOGUDDANNELSEN

Samfundet har brug for velfunderede og fagligt kompetente socialpædagoger - og det kræver, at man som studerende har mulighed for at være tæt på underviserne, få sparring og reflektere i fællesskab. Men når der tilføres så få penge til studiet, er der en stor risiko for, at det går ud over undervisningskvaliteten og det faglige niveau

Marie Sonne, næstformand Socialpædagogerne

Socialpædagogerne: Pas på fagligheden

Det er landets mest populære uddannelse – men samtidig er pædagoguddannelsen den professionsuddannelse, der får færrest penge per studerende. Socialpædagogerne efterlyser nyt taxametersystem

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Disse dage gør 5.296 nye studerende sig klar til at tage hul på pædagogstudiet – og en stor del af dem vil i løbet af uddannelsen få muligheden for at specialisere sig inden for social- og specialpædagogik og via denne specialisering få chancen for at gøre en forskel for mennesker med særlige udfordringer.

I Socialpædagogerne er næstformand Marie Sonne både stolt og glad for, at pædagoguddannelsen stadig er den mest populære uddannelse i Danmark.

- Mere end nogen sinde før er der brug for dygtige og dedikerede socialpædagoger, som med deres uddannelse kommer til at gøre en afgørende forskel i mange menneskers liv. At søgningen også i år har været så massiv viser, at der blandt de unge stadig er stor interesse for at uddanne sig inden for et felt, som er helt afgørende for, at vi kan have et velfærdssamfund, siger hun.

Siden 2014 har pædagoguddannelsen været bygget op omkring et grundforløb, hvor de studerende får en generel introduktion til de forskellige arbejdsfelter inden for pædagogik og social- og specialpædagogik – og herefter følger to et halvt år indenfor en af de tre målrettede specialer.

- De første socialpædagoger, som har fulgt den nye uddannelse, bliver udklækket til januar, og vi følger det naturligvis med spænding, hvordan

deres forløb har været – og hvilke erfaringer de studerende gør sig undervejs, som I også kan læse mere om her i fagbladet, siger Marie Sonne.

Nyt taxametersystem efterlyses

På trods af, at det som aldrig før er populært at uddanne sig til socialpædagog, og at der i stigende grad er brug for denne form for velfærdsagenter i samfundet, så er pædagoguddannelsen samtidig den af professionsuddannelserne, der får færrest penge per studerende årligt.

Det såkaldte undervisningstaxameter viser, at mens fx sygeplejerskeuddannelsen ligger på 86.300 kr. per studerende og læreruddannelsen på knap 55.000 kr., er tallet kun 44.400 kr. per pædagogstuderende.

Det viser med al tydelighed, at hele taxametersystemet trænger til et grundigt eftersyn, vurderer Marie Sonne.

- Uddannelsen er helt klart underfinansieret, og vi frygter naturligvis, at det i sidste ende rammer fagligheden. Samfundet har brug for velfunderede og fagligt kompetente socialpædagoger - og det kræver, at man som studerende har mulighed for at være tæt på underviserne, få sparring og reflektere i fællesskab. Men når der tilføres så få penge til studiet, er der en stor risiko for, at det går ud over undervisningskvaliteten og det faglige niveau.

Også timetallet på pædagogstudiet har tidligere på sommeren været til debat, men her er meldingen fra Marie Sonne, at man i Socialpædagogerne afventer yderligere undersøgelser omkring timetal og fravær.

- Vi har selv nogle undersøgelser i gang, som forventes at være færdige i løbet af efteråret. Men der er ingen tvivl om, at det ligger os meget på sinde at sikre høj kvalitet i undervisningen, så de studerende får den bedst mulige indsigt i det social- og specialpædagogiske område og står godt rustet til det arbejdsliv, der venter dem. ■

PÆDAGOGUDDANNELSEN

Det handler om nu'et

Duften af kanel og følelsen af vand. Line Andersen fik flere sanser i brug, da nærværet kom på skemaet. Tag med på en skoledag på den nye pædagoguddannelse

Af Maria Rørbæk, mrk1@sl.dk
Foto: Rasmus Baaner

Line Andersen snuser ind. Duften af kanel rammer næseboret og tænder billedet af et juletræ med levende lys. Vi er på pædagoguddannelsen på VIA UC i Viborg, hvor undervisningen i 'sundhedsfremme og bevægelse' i dag handler om mindfulness.

Line Andersen og hendes medstuderende sidder i en rundkreds. På lilla måtter med sorte masker for øjnene.

Underviseren Mette Specht Kristiansen sender ting efter ting i omløb: Sæbe, lakridsbåde, en krydderidåse med kardemomme og en lille stump ingefær.

Line Andersen kan ingenting se, og rækker famlende ud efter næste ting.

Hun får et lille glas i hånden. Fører det op til næsen. Snuser ind. Og...

Appelsinmarmelade!

Bagefter fortæller hun, at det er meget specielt at dufte uden at se.

– Oplevelsen bliver mere intens.

Sanseøvelsen er et element i dagens tema om mindfulness i bred forstand.

STYRKE Mette Specht Kristiansen vurderer, at mindfulness kan hjælpe de studerende, så de selv bliver bedre rustet mod fx stress. – Men det er ikke formålet med undervisningen. Det er en positiv sidegevinst, siger hun.

De tre pionerer

Line, Emil og Lise er nogle af de første studerende, der specialiserer sig i special- og socialpædagogik på den nye pædagoguddannelse. Fagbladet Socialpædagogen følger dem på deres vej mod eksamensbeviset – og er i dag taget med Line Andersen til undervisning i nærvær og mindfulness. Læs også om Emil Blok Olesens oplevelser med slåskultur og Lise Christiansens erfaringer med at tænke ud af boksen.

De tre pionerer har nu læst på den nye pædagoguddannelse i to år, efter at de sommeren 2014 blev overflyttet fra den gamle uddannelse, hvor de havde læst det første år. Efter planen er de færdiguddannede til januar.

Jeg vil ikke dømme andre, for jeg har også selv gjort det, men når jeg ser på facebook, kan jeg nogle gange tænke, at andre ikke er helt nærværende.

Line Andersen, pædagogstuderende

INTENSITET De studerende får en særlig oplevelse ved at føle og dufte uden at se.

Prøv en kort bodyscan

På Psykiatrifondens hjemmeside kan du gratis prøve tre guidede mindfulness-øvelser, hvor en rolig stemme forklarer, hvad du skal gøre.

Kort body scan varer 16 minutter, og du bliver guidet til kropsdel for kropsdel at fokusere på din krop – og din vejtrækning. Fx starter du med at mærke dine fødder og forestille dig, at du trækker vejret helt ned i fødderne for bagefter at puste luften hele vejen fra fødderne og ud gennem næsen.

Prøv selv på www.kortlink.dk/mhhn

– Du kan også bare kalde det nærvær. Det handler om at være til stede i nu'et. Om at afkoble sig til fortiden og fremtiden. Og om bare at være i det, der er, siger Mette Specht Kristiansen

Hjemmeøvelser

Undervisningen i mindfulness falder i tre dele: Forberedelsen, hvor de studerende skal læse forskellige tekster og også selv prøve nogle øvelser, der er udviklet af Psykiatrifonden. En teoretisk gennemgang i klasseværelset, og praktiske øvelser i salen.

– For mig er det meget vigtigt, at de studerende selv får en kropslig erfaring med det, vi taler om, siger Mette Specht Kristiansen, der selv er uddannet i idræt og sundhed på Syddansk Universitet.

Line Andersen griner lidt, da hun fortæller om hendes forberedelse.

– Jeg valgte at lave det, der hedder en 'Kort bodyscan,' hvor du koncentrerer dig om hver enkelt del af din krop. Men jeg nåede altså kun til brystet. Så faldt jeg i søvn.

Det var hun ikke ene om, viser det sig, da de studerende er samlet til klasseundervisningen.

– Ni minutter inde i forløbet begyndte jeg at snorke, fortæller en af de andre.

Mette Specht Kristiansen smiler. Selv om det ikke er meningen, at man skal komme sovende gennem mindfulness-øvelserne, bruges nogle øvelser, der minder meget om dem, der bruges til at få urolige børn til at falde til ro – og måske falde i søvn.

– Og så skal I jo i det hele taget huske, at det som pædagog ikke handler om selv at være god til fx at lave mindfulness-øvelser eller løbe hurtigt.

Det handler om at facilitere nogle aktiviteter, der gør det muligt for andre at udfolde sig kropsligt.

En fraværende kultur

Mette Specht Kristiansen starter den teoretiske gennemgang af mindfulness med et spørgsmål:

– Hvor mange af jer kan gå en hel skoledag uden at tjekke jeres telefon?

Ud af omkring 30 studerende rækker kun to en finger i vejret.

– Hvor mange af jer kan lade facebook være en hel weekend?

Kun én rækker fingeren op – og det får endda en anden til at hviske:

– Det er løgn.

Mette Specht Kristiansens pointe er, at det i vores kultur og samfund kan være svært at være nærværende, fordi der hele tiden er så meget, der kan distrahere – lige fra beskeder på telefonen til større krav på arbejdsmarkedet, for pædagoger fx krav om dokumentation og håndtering af færre ressourcer.

Line Andersen rækker fingeren i vejret. Hun kan godt se, hvor Mette Specht Kristiansen vil hen med facebook-eksemplet.

– Jeg vil ikke dømme andre, for jeg har også selv gjort det, men når jeg ser på facebook, kan jeg nogle gange tænke, at andre ikke er helt nærværende. Når de fx er taget på kæresterur og hele tiden lægger billeder op af det, de foretager sig. Så kan jeg ikke lade være med at tænke: Nu er de optagede af, hvor mange likes de får på billederne – i stedet for at være optagede af det, de er i.

Hvorfor mindfulness

Mette Specht Kristiansen ser to formål med undervisningen i mindfulness: For det første kan det inspirere nogle studerende til at få forskellige målgrupper i gang med selv at arbejde med mindfulness. Fx ved at bruge nogle af Psykiatrifondens øvelser sammen med psykisk sårbare unge. Eller ved at have fokus på mindfulness i hverdagen.

– Mindfulness handler om at være opmærksom på det, man gør, mens man gør det. Hvordan ville I fx hjælpe en bruger til at være mere mindful under et bad, spørger hun.

– Man kan prøve at være opmærksom på temperaturen. Er det varmt eller koldt, foreslår en studerende.

– Ja, siger Mette Specht Kristiansen glad.

– Og man kan rette opmærksomheden mod det, man gør: Nu vasker jeg din arm, kan du mærke det? Og nu er det dine ben.

Det andet formål med undervisningen i mindfulness er at skærpe de studerendes opmærksomhed, så de selv kan være mere nærværende i deres egen pædagogiske praksis.

For Line Andersen giver det god mening at fokusere på nærvær i samværet med brugerne.

– Det er jo klart, at det ikke er så god en

oplevelse for dem, hvis man har tankerne et andet sted, siger hun.

Planlægning skaber nærvær

Det er Line Andersens erfaring, at god planlægning kan hjælpe hende til at være mere nærværende.

– Jeg var i praktik i en specialbørnehave, og ved juletid blev der brudt lidt op og ned på strukturen, fordi det netop var jul – og der kunne jeg mærke, at både børn og voksne blev lidt forvirrede, fordi vi ikke præcist vidste, hvad der skulle ske hvornår. Men efter jul blev det meget mere struktureret, og så var det nemmere at være til stede i nu'et. Jeg behøvede ikke på samme måde at tænke fremad, fordi jeg hele tiden følte, at der var styr på, hvad jeg skulle bagefter.

I klasseundervisningen lægger Mette Specht Kristiansen også flere gange vægt på vigtigheden af at være til stede i dagligdagens aktiviteter med brugerne.

– Det gælder ikke om at få overstået badet eller 'spist brugerne af,' så man kan komme videre til de egentlige pædagogiske aktiviteter. Nej, det gælder om at være i det, der er. Og fx være nærværende i spisesituationen. Det kan godt være svært at være hele tiden, men prøv at beslut jer for nogle situationer, hvor I vil arbejde på virkelig at være nærværende. Og husk at mentalt helbred kan trænes på linje med fysisk helbred, siger hun.

Træning i salen

Og efter den teoretiske gennemgang er det så netop også tid til at træne. Øvelsen med de sorte masker og de lukkede øjne handler ikke kun om at dufte – men også om at føle.

Mens den ene halvdel af de studerende snuser ind, sanser den anden med fingrene, og mærker fx vandet på en våd klud.

Line Andersen sidder lidt og venter.

– Det er også en del af øvelsen. I skal bare sidde og vente. Bare være til stede, siger Mette Specht Kristiansen.

Så mærker Line Andersen et let puf fra sidemanden. Hun åbner sin hånd og får fat i noget hårdt og firkantet. Noget, der let kan være mellem tommelfinger og pegefinger. Noget, der hverken er særlig tungt eller særlig let.

Line Andersen mærker på kanterne. Der er seks af dem. Med små indhak i. En, to, tre, fire, fem og seks.

Så er det Line Andersen, der puffer til sidemanden på den anden side.

Uden et ord sender hun terningen videre.

Og gør sig klar til at sanse den næste ting. ■

OPLEVELSER Mette Specht Kristiansen lægger vægt på, at de studerende selv får en kropslig erfaring med mindfulness

INTENSITET Line Andersen (til venstre) får en særlig oplevelse ved at føle uden at se.

Meget mere end mindfulness

Mindfulness er kun et af mange elementer i 'sundhedsfremme og bevægelse,' der blandt andet handler om at motivere til kropslig udfoldelse. Her blandes studerende fra alle specialiseringer

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Rasmus Baaner

Jeg var nysgerrig på at lære noget mere om de bevægelsesformer, jeg ikke kender i forvejen – altså mere end lige fodbold og håndbold.'

Sådan begrundet pædagogstuderende Line Andersen valget af 'sundhedsfremme og bevægelse.' Faget – eller 'kompetenceområdet,' som det egentlig hedder – handler da også om meget andet end fodbold, fitness og sved på panden. Fx er der også undervisning i 'vild leg i skoven' og 'aktiviteter i svømmehallen.'

Det overordnede formål er, at de studerende lærer at 'igangsætte, gennemføre og lede sundhedsfremmende og bevægelsesmæssige aktiviteter og udviklingsprocesser, der understøtter menneskers sundhed, livskvalitet og trivsel og motiverer til kropslig udfoldelse.'

Eksamenen består ved at udvikle og gennemføre en pædagogisk aktivitet, der skal dokumenteres på film, hvorefter man til selve eksamenen skal vise filmen og perspektivere til de pædagogiske teorier, der ligger bag aktiviteten.

– Sammen med mine medstuderende håber jeg at lave en sanseaktivitet for børn med funktionsnedsættelser. Vi ved endnu ikke helt, hvad det skal gå ud på, men vi vil gerne lave noget eventyrligt, hvor vi fortæller en historie, mens børnene skal sanse forskellige ting, siger Line Andersen.

Alle specialiseringer

På holdet er der studerende fra alle specialiseringer, og altså både nogle, der som Line Andersen specialiserer sig i social- og specialpædagogik og andre, der specialiserer sig i dagtilbudspædagogik eller skole- og fritidspædagogik.

– Jeg prøver hele tiden at koble det, vi lærer, til social- og specialpædagogik, fortæller Line Andersen.

Fx brugte hun noget af det, hun har lært i 'sundhedsfremme og bevægelse', da hun var i praktik en specialbørnehave.

– I et tværfagligt samarbejde med en ergoterapeut arrangerede jeg nogle aktiviteter for en pige, der var spastisk lammet i den ene hånd. Her var formålet at træne hånden, mens det samtidig skulle være sjovt for hende, så hun blev motiveret. Jeg lavede en hel kuffert med ting, så hun fx kunne hælde marmorkugler ud af en flaske og fylde dem tilbage igen, eller tegne, så hun trænede hånden ved at tage låget af og på tusserne. I begyndelsen var øvelserne en stor udfordring for pigen, men jo flere gange hun prøvede, jo bedre blev hun – og det var spændende at opleve hendes udvikling. ■

Netop det med at man skal afprøve nye ting, er nok noget af det vigtigste, jeg har lært:
Gå ud og prøv ideerne af!

Lise Christiansen, pædagogstuderende

Vi skal ikke bare gøre, som vi plejer

Lise Christiansen er i gang med valgmodulet 'Social entreprenørskab og innovation.' Det handler blandt andet om at tænke ud af boksen

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Kort fortalt går det ud på at være kreativ og rykke lidt ved altid bare at gøre som man plejer, så man i stedet spørger: Hvad kan vi gøre anderledes?

Sådan beskriver pædagogstuderende Lise Christiansen valgmodulet 'Social entreprenørskab og innovation', som hun er i gang med på pædagoguddannelsen i Holstebro.

Hun er vældig glad for undervisningen, og ser kun ét problem: Eksemplerne retter sig meget mod daginstitutioner og knap så meget mod det social- og specialpædagogiske område, som Lise Christiansen ellers er ved at specialisere sig i.

– Men jeg tror godt, at jeg kan overføre meget af det, vi lærer til min specialisering. Det gælder bare lige om at vende det om, siger hun.

Lise Christiansen har især været glad for en opgave, der handlede om at finde på nye måder at anvende iPads i Holstebros daginstitutioner. Her lavede hun sammen med sin gruppe en form for skattejagt, hvor børnene skulle ud i skoven med deres iPads og lede efter skilte med QR-koder. Når man fandt en QR-kode, kunne man fx sætte gang i en film på iPad'en, hvor der blev stillet en opgave som: Skriv dit navn med naturens materialer og

tag et billede af det. Eller en film med facts om fx myren.

– I princippet kunne man godt lave noget tilsvarende indenfor specialområdet, men det er ikke noget, jeg har gjort. Heller ikke da jeg var i praktik på en specialskole, for da endte tiden med at gå med alt muligt andet.

Prøv det af

Ud over de konkrete opgaver har Lise Christiansen også lært forskellige metoder til at tænke kreativt, og dem mener hun sagtens, hun kan overføre til social- og specialområdet.

– Jeg har især haft god gavn af det, der hedder 'Innovations-diamanten.' Det handler om, at man i en gruppe skal påtage sig forskellige roller for sammen at blive mest kreativ. Én er den uvidende, der hele tiden spørger ind. Én er den vidende, der har overblikket og får facts på plads. Én er gartneren, der sørger for gode relationer på holdet og fx har fokus på at huske pauser. Og én er konceptudvikleren, der fx sørger for at skrive ned. Man kan godt veksle mellem rollerne, men det er vigtigt, at de alle sammen er i spil, forklarer hun.

Lise Christiansen forestiller sig, at hun som færdiguddannet socialpædagog kan bruge Innovations-diamanten, hvis hun får job på et botilbud, hvor beboerne skal være med at beslutte, hvordan der skal være på botilbuddet.

– Så kunne man godt eksperimentere med at lære dem de forskellige roller og se, hvordan det gik. Det er ikke sikkert, at det vil gå perfekt, men man kunne prøve. For netop det med at man skal afprøve nye ting, er nok noget af det vigtigste, jeg har lært: Gå ud og prøv ideerne af! ■

Vi er vant til at sige, at børn endelig ikke må kæmpe og slå. Men det kan være rigtig godt at skabe nogle arenaer, hvor de kan få aggressioner ud på en god måde, og hvor kampen kan blive en leg

Emil Blok Olesen, pædagogstuderende

Slås-kultur skaber ro

På pædagoguddannelsen har Emil Blok Olesen valgt 'sundhedsfremme og bevægelse'. For ham har det især været inspirerende at lære om slåskamps-kultur

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Vi stillede en madras på højkant, og så gjaldt det bare om at tonse ind i den. For fuld kraft uden at tænke på, at om lidt så rammer du den altså. Og det var en ret fed oplevelse, hvor der gik lidt konkurrence i at ramme så hårdt som muligt, så man fløj tilbage. Det gav et adrenalinboost, og bagefter kunne jeg mærke, at jeg blev meget mere rolig.

Sådan beskriver Emil Blok Olesen en af de undervisningsdage, han har været mest begejstret for i valgfaget – eller kompetenceområdet, som det egentlig hedder – sundhedsfremme og bevægelse.

– Vi er vant til at sige, at børn endelig ikke må kæmpe og slå. Men det kan være rigtig godt at skabe nogle arenaer, hvor de kan få aggressioner ud på en god måde, og hvor kampen kan blive en leg, siger han.

Emil Blok Olesen har altid selv været fysisk aktiv i fx dans og boldspil, men i 'sundhedsfremme og bevægelser' handler det om at kunne sætte andre i gang.

– Og her er der ingen fast opskrift. Man kan få en masse ideer og inspiration, men det skal altid afpasses til det eller de enkelte mennesker, man er sammen med, siger han.

Som eksempel nævner han en oplevelse i praktiktiden, hvor han var på et botilbud for

voksne udviklingshæmmede. Her var det svært direkte at bruge de lege, han havde lært i slåskultur, for de voksne udviklingshæmmede ville ikke kunne forstå det, hvis han fx bad dem løbe ind i en madras. Men selve ideen om at skabe et rum, hvor der kan toneses og brændes energi af, kunne han godt bruge.

Den rette kommunikation

Der var en trampolin på bostedet, og her gik Emil Blok Olesen flere gange ud med en bestemt beboer.

– Og hvis du skal have en borger i gang med en aktivitet, så skal du altså også selv være i gang, så jeg hoppede selvfølgelig sammen med ham. Her var det ikke noget med at slå saltoer og den slags, men noget med at hoppe op og lande på numsen. Og så brugte jeg elementer fra slåskulturen, så vi prøvede at se, hvem der kunne ramme hårdtest og få den anden højest op i luften. Det syntes han var rigtig sjovt, fortæller Emil Blok Olesen, der også erfarede, at aktiviteterne på trampolinen hjalp den udviklingshæmmede mand til bagefter at blive mere rolig.

– Jeg tror altid, at jeg har været opmærksom på vigtigheden af at skabe rum til fysisk aktivitet – men jeg er nok blevet endnu mere opmærksom på det efter, at jeg har haft sundhedsfremme og bevægelse.

I forhold til den udviklingshæmmede mand handlede det også meget om at kommunikere på den rigtige måde.

– Han havde ikke særlig meget sprog, og jeg fandt ud af, at det ikke virkede ikke særlig godt, hvis jeg fx sagde: 'Kom! Skal vi ikke ud på trampolinen. Det er rigtig sjovt', for det blev han bare forvirret af. I stedet skulle jeg bare vinke ham med mig ud til trampolinen – og så kunne han jo komme, hvis han havde lyst, og lade være, hvis han ikke ville. ■

PÆDAGOGUDDANNELSEN

Mange af de studerende tror jo, at mennesker som mig bor i bofællesskaber med pædagoger døgnet rundt og kun arbejder i beskyttede værksteder. Så de bliver altid lidt klogere, når de møder os

Kasper Jensen, oplægsholder Eksperterne

Smagsprøver på virkeligheden

Det løfter undervisningen, når virkeligheden rykker ind i klasselokalet på pædagogstudiet. Det viser erfaringer fra både en kreds, en arbejdsplads – og et opgangsfællesskab for udviklingshæmmede

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Søren Kjeldgaard

Når jeg har fortalt om mit liv, mine drømme og min hverdag, så siger mange af de studerende, at de på halvanden time har lært mere end på et helt semester. Jeg kommer jo med noget, lærerne ikke kan, for jeg fortæller, hvordan

det er i virkeligheden – der hvor de snart skal ud og arbejde.'

Sådan lyder det fra 30-årige Kasper Jensen, som efterhånden har opbygget en ret solid erfaring med at holde oplæg på pædagoguddannelsen. Som udviklingshæmmede har han mange års rutine med at samarbejde med og modtage støtte fra socialpædagoger, og det er den viden, han øser ud af, når han holder oplæg for pædagogstuderende. Nogle gange alene – andre gange sammen med bofællerne Lea, Lise og Casper, som også kan berette om hverdagen og livet i opgangsfællesskabet Gyngemosen i Mørkhøj.

Eksperterne kalder de sig samlet – og ifølge Kasper Jensen får de pædagogstuderende lidt af en øjenåbner, når han bringer virkeligheden ind i undervisningen.

– Jeg slår bunden ud af dem, når jeg fortæller,

Jeg tror virkelig på, at det rykker ved noget, når de studerende bliver udfordret på, at virkeligheden og praksis ikke altid er noget, man finder i en bog

Maria Hæstrup, leder, Kompasset

hvad jeg laver. At jeg både arbejder som pædagogmedhjælper og på TV Glad, at jeg bor i et opgangsfællesskab med fem andre, hvor vi selv klarer rigtig mange ting i hverdagen. Mange af de studerende tror jo, at mennesker som mig bor i bofællesskaber med pædagoger døgnet rundt og kun arbejder i beskyttede værksteder. Så de bliver altid lidt klogere, når de møder os, siger Kasper Jensen.

Husk det menneskelige

Ideen til at tage ud på pædagogstudiet og holde oplæg om hverdagen som udviklingshæmmet opstod ud fra en gammel drøm om selv at læse til pædagog.

– Jeg har aldrig selv taget en ordinær uddannelse, for jeg er ikke bogligt stærk nok. Men på den her måde får jeg mulighed for at snuse til undervisningen og komme lidt ind i deres verden, lyder det fra Kasper Jensen, som foreløbig har været ude med sit oplæg 20 gange på fire forskellige pædagogstudier i hovedstadsområdet.

– Jeg fortæller om min barndom, om hvordan det har været at gå i specialbørnehave og specialskole, om mine fritidsinteresser – og om mit arbejdsliv. Og så punkterer jeg også en masse fordomme, for mange gange ved de studerende slet ikke, hvordan sådan nogen som mig lever, og hvordan vi klarer os i hverdagen.

Et af de allervigtigste budskaber til de studerende er ifølge Kasper Jensen, at de skal huske at få det menneskelige med ind i arbejdet som socialpædagog.

– For mig er det meget mere vigtigt, at de som pædagoger er til stede, end at de bruger alt det, de har lært i skolen. Vi ser jo vores pædagoger som mennesker, og vi kan godt mærke, om det, de laver med os, kommer fra hjertet. Om de virkelig vil os.

Professionsforståelse og etik

Også i Kreds Nordjylland har man gode erfaringer med at krydre undervisningen med lidt virkelighed. Kredsen har indgået en fast aftale med pædagoguddannelsen i Aalborg om, at de hvert semester råder over to dages undervisning på det tidspunkt, hvor de studerende er på indkald fra deres specialpraktik.

– Vi kører efter et fast mønster, hvor jeg den første dag underviser i professionsforståelse, mens dag to handler om etiske dilemmaer. Her er det så medlemmer ude fra arbejdspladserne, der fortæller om de dilemmaer og etiske overvejelser, de møder i deres konkrete arbejde. Og der er ingen tvivl om, at det virker super godt at have praksis folk ude hos de studerende, fortæller kredsformand Peter Kristensen.

I sit oplæg tager Peter Kristensen hul på en snak om, hvad socialpædagogisk kernefaglighed er – og kommer med masser af praksis eksempler.

– Fx snakker vi meget om, at socialpædagogisk arbejde har det med at være usynligt, når man lykkes med det – men meget synligt, når man mislykkes. Og om hvordan det at hjælpe en borger aldrig må reduceres til et stykke praktisk arbejde, fordi netop vores faglighed kan være helt afgørende for, hvor vidt en borger får en god eller dårlig dag, siger Peter Kristensen.

Han glæder hver eneste gang over, hvor begejstrede og engagerede de studerende er.

– De er meget fagligt bevidste, og de forholder sig enormt meget til egen praksis. Så når jeg står der og fortæller om konkrete eksempler fra socialpædagogers arbejdsliv, giver de god respons, og jeg fornemmer virkelig, hvordan de kan relatere det til deres egen praktikperiode.

Hverdagens dilemmaer

Ud over kredsformanden er der også repræsentanter fra nordjyske socialpædagogiske arbejdspladser med, når der snakkes etik i faget. For Maria Hæstrup, der til daglig er leder på den sikrede institution for unge, Kompasset i Brønderslev, er det en unik mulighed for at tilføre de studerende både viden og erfaringer fra praksis. Hun har foreløbig været ude på pædagoguddannelsen fem gange.

– Uanset hvilket område, man arbejder med som socialpædagog, så kommer man til at stå overfor etiske dilemmaer – og det er det, vi snakker om, når jeg er ude på pædagogstudiet. I vores fag er der jo ikke noget facit – vi træffer vores valg ud fra en faglig og saglig begrundelse, og vi står hele tiden over for etiske overvejelser, hvor det ikke nødvendigvis er den teoretiske viden, man kan trække på, siger Maria Hæstrup, som altid kommer med masser af konkrete eksempler fra Kompasset.

– Som socialpædagoger fokuserer vi helst på de unges ressourcer og muligheder – men samtidig fylder faktorer som risikovurderinger, overfaldsalarmer og visiteringer af både de unge og besøgende også meget i vores hverdag. Og hvordan håndterer man det dilemma, hvor man på den ene side vil de unge det bedste og på den anden side møder dem med mistro?, spørger hun fx de studerende.

Et andet hverdags eksempel kunne være dilemmaet med, hvad der vejer tungest i arbejdet – den faglige viden eller reglerne.

– Hvis nu en ung har svært ved at være alene på sit værelse i den time, der er afsat som egentid, fordi vedkommende har ADHD og finder det angstprovokerende at være alene – hvad gør man

De er meget fagligt bevidste, og de forholder sig enormt meget til egen praksis. Så når jeg står der og fortæller om konkrete eksempler fra socialpædagogers arbejdsliv, giver de god respons, og jeg fornemmer virkelig, hvordan de kan relatere det til deres egen praktikperiode

Peter Kristensen, formand Kreds Nordjylland

så som socialpædagog? Man vil gerne lave et individualiseret tilbud og give den unge mest mulig personlig frihed, men samtidig skal man også tage hensyn til alles sikkerhed og de generelle regler på arbejdspladsen. Den slags etiske dilemmaer er superspændende at sætte til debat blandt de studerende.

Tilfører flere nuancer

Både Kasper Jensen, Peter Kristensen og Maria Hæstrup oplever, at de med deres optræden i undervisningen tilfører studiet nogle nuancer, som gør det nemmere for de studerende at træde ud i virkeligheden, når de står med eksamensbeviset i hånden.

– Jeg tror virkelig på, at det rykker ved noget, når de studerende bliver udfordret på, at virkeligheden og praksis ikke altid er noget, man finder i en bog. De her unge har jo selv stået i situationer i deres praktik, hvor de har oplevet, at arbejdet ikke altid er så lige til – og med vores erfaring er vi med til at lære dem, at det er ok

at være i tvivl og reflektere over sin faglighed. Det er med til at gøre gabet mellem uddannelse og virkelighed mere overskueligt, lyder det fra Maria Hæstrup.

Også Kasper Jensen er overbevist om, at han er med til at gøre faget mere levende, når han og bofællerne rykker ud på pædagogstudiet og viser en flig af deres hverdag.

– Jeg fortæller dem altid, hvad jeg lægger vægt på hos de pædagoger, jeg får hjælp af – og der er ikke den ting, de studerende ikke har spurgt mig om. Fx spørger de næsten altid om, hvordan man som handicappet ser på kærligheden. Men så stikker jeg det lige i hovedet på dem igen og spørger, hvordan de selv ser på kærligheden? Så tænker de nok lidt mere over, hvordan de skal møde sådan en som mig.

Én gang om året – den sidste onsdag i april – holder Kasper Jensen og hans bofæller åbent hus i deres opgangsfællesskab Gyngemosen, og her inviterer de gerne alle de studerende og lærere, de har holdt oplæg for. ■

HVERDAGSLIV I opgangsfællesskabet Gyngemosen i Mørkhøj bor Kasper Jensen sammen med fem andre udviklingshæmmede. Det er deres hverdag – og samarbejdet med de socialpædagoger, der kommer i huset, som de fortæller om, når de som Eksperterne rykker ud og holder oplæg for pædagogstuderende.

I praktik blandt folk på flugt

I en tyrkisk flygtningelejr med mere end 15.000 syrere og irakere er 22-årige Sinem Yolal fra Albertslund i pædagogpraktik. De erfaringer, hun får fra flygtningekrisens yderste forpost få kilometer fra krigszonen, er der brug for herhjemme

Af Martin Selsøe Sørensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Guy Martin

Synet af det sydøstlige Tyrkiets smukke, bløde bakker med højt, grønt græs og gule blomster bedrager. For trods smukke, fredsommelige landskaber er livet alt andet end idyllisk i området langs landets knap 900 kilometer lange grænse til Syrien. Grænsebyen Kilis har i flere omgange været mål for raketbeskydning fra Islamisk Stat i det nordlige Syrien, og i de tyrkiske hovedbyer Gaziantep, Sanliurfa og Diyarbakir har islamisterne fra nabolandet både sprængt bomber og henrettet kritiske journalister.

Alligevel er det tæt på dette område, den 22-årige Sinem Yolal fra Albertslund er taget i praktik som pædagog. Her huses omkring 300.000 syriske og irakiske flygtninge i statslige eller kommunale lejre, mens endnu flere bor i lejrede boliger for egne midler eller åben himmel. Og her har Sinem Yolal som en af de første i sin generation af danske pædagoger chancen for at gøre sig stærkt efterspurgte erfaringer i arbejdet med flygtninge.

I den lejr, hvor Sinem Yolal arbejder, bor mere end 15.000 mennesker i snorlige rækker af hvide, halvrunde telte, der kan rumme en familie hver. Det er en by på størrelse med Skive eller Birkerød, men her bor familierne så tæt, at lejren kan kittes ind mellem de grønne bakker, så den næsten er usynlig fra hovedvejen.

Sange der gør ondt

For Sinem Yolal er praktikopholdet ikke blot de bedste pædagogiske principper møde med virkeligheden. Det er også et møde mellem hendes private baggrund og professionelle liv. Som dat-ter af en politisk flygtning fra Tyrkiets kurdiske del-

mestrer hun den kurdiske dialekt, mange af flygtningene taler med – ligesom hun er opvokset med kurdisk kultur og traditioner.

Hun genkender eksempelvis de kurdiske mødres grådfyldte og klagende sange, hvor de sætter egne ord på de traumer og dramaer, de har oplevet i Syrien og under flugten.

– Sådan gjorde min mormor også – og gør det stadigvæk. Hun synger om, at min onkel blev medlem af PKK (kurdisk bevægelse, der står på EU's terrorliste, red.) og om, at hun ikke kunne sove, fordi tyrkisk militær kom og braste ind i deres hjem, siger Sinem Yolal.

Men selvom det er en del af kulturen, at kvinderne får sorgen ud via sange og fortællinger, så ved hun, hvor hårdt det ofte er for børnene at høre deres mor synge i gråd.

– Som Sinem genkender jeg sangen, men pædagogen i mig må gribe ind og sige til mødrene, at det ikke har en god virkning på deres børn. For mig selv gjorde det ondt at høre på. Jeg kunne heller ikke lade være med at lytte med, og det er og var en ambivalent følelse. For når min mormor sang med tårer i øjnene, kunne jeg heller ikke selv lade være med at blive ked af det – og samtidig var det også interessant fordi, det var min families historie.

I samråd med det team, hun er del af i flygtningelejren, er Sinem Yolal begyndt at gribe ind, når hun hører de klagende sange for at forklare mødrene om de uheldige konsekvenser og i stedet forsøge at få dem på andre tanker.

Stor dansk efterspørgsel

Hjemme i Danmark mærker pædagoguddannelsen på Professionshøjskolen UCC en markant øget efterspørgsel på pædagoger, der har erfaring med at arbejde med flygtninge. Behovet er vokset i takt med, at antallet af nye asylansøgere sidste år steg med godt 40 procent i forhold til 2014, så antallet nåede op på i alt 20.935.

De nye flygtninge er for længst begyndt at melde sig i kommunerne, og over hele landet bliver de ofte traumatiserede flygtningebørn og deres forældre derfor sendt i armene på personale, der ikke altid er vant til at have med dem at gøre.

– Praktikken taler ind i en aktualitet for hele Europa med alle de flygtninge, vi oplever. For os er det derfor interessant at uddanne pædagoger, der

De første dage, jeg var her, hilste jeg på en lidt ældre kvinde med otte egne børn plus hendes søsters tvillinger, hvis mor er i hænderne på Islamisk Stat som gidsel eller slave

Sinem Yalol, pædagogstuderende

Fotoforbud

Da Socialpædagogen besøgte Sinem Yolal i Kilis vil ledelsen af flygtningelejren af sikkerhedsmæssige årsager ikke lade fotografen tage billeder inde i lejren. De bragte billeder er derfor taget i byen og dens umiddelbare omegn.

Red.

Vi har alle brug for tilknytning i livet, og flygtningebørn især har brug for at føle sig beskyttede. Derfor skal man som pædagog have rummelighed, være tillidsvækkende og omsorgsfuld. Det er også vigtigt at inkludere børn i fællesskaber, da et traumatiseret barn ofte er bange for, at andre ikke forstår dem – og de kan føle, at der er noget galt med dem

Sinem Yolal,
pædagogstuderende

ved noget særligt om det. For der er hårdt brug for folk, der ved noget om flygtninge og de traumer, de måtte have. Det får Sinem mulighed for at få, og det er en uddannelse, der kan afsættes direkte i dansk praksis, siger lektor og international koordinator ved UCC, Birgitte Damgaard, der også har stået for en grundig sikkerhedsvurdering af Sinem Yolals ophold.

Inspirerer til fredelig leg

I det syrisk-tyrkiske grænseland er Sinem Yolal fra første dag blevet sat overfor traumatiserede og omsorgskrævende børn og forældre – og fået testet sine færdigheder i at skabe tryghed, fællesskaber og sociale relationer.

– De første dage, jeg var her, hilste jeg på en lidt ældre kvinde med otte egne børn plus hendes søsters tvillinger, hvis mor er i hænderne på Islamisk Stat som gidsel eller slave, siger Sinem Yolal.

Hun nævner også en fem årig, der har mistet sit sprog – og to drenges IS' inspirerede halshugningsleg som andre eksempler på mennesker og historier, der har gjort indtryk.

Drengene var i syv-otte års alderen og løb og legede så voldsomt, at de skræmte alle andre børn væk. Den ene greb hårdt fat i den anden drengs hår og førte en håndkant henover hans hals, som var det en kniv. Da Sinem Yolal stoppede legen, sagde drengene, at de legede IS, og hun spurgte, hvorfor de legede det, når det ikke så særlig rart ud, og ingen af de andre børn syntes, at det var sjovt.

– De trak lidt på skuldrene og sagde, at de ikke vidste hvorfor, fordi de jo heller ikke kan lide IS. Det gav jeg dem anerkendelse for og sagde, at IS jo heller ikke har været særlig gode ved dem, da det er IS' skyld, at de nu bor i flygtningelejr, fortæller Sinem Yolal.

Ved at tale lidt med de to drenge fandt hun ud af, at de selvfølgelig selv var berørte af IS og egentlig ikke så vilde med deres leg – og stille og roligt fik hun dem sporet ind på en anden leg. Hun foreslog efter en pludselig indskydelse banke-banke-bøf – og efter selv at have deltaget for at få legen i gang kunne hun forlade drengene og alle de øvrige børn, der nu pludselig gerne ville lege med.

En af de erfaringer Sinem Yolal gør sig i Tyrkiet er, at hendes tilgang er en helt anden end de tyrkiske kollegers. Tyrkiet har ikke pædagoger i dansk forstand, så de nærmeste kolleger er typisk skolelærere

eller frivillige. Og fælles for dem er, at deres indgriben i den slags episoder begrænser sig til at stoppe legen uden nødvendigvis at tage dialogen.

– Jeg tog eksemplet op på et gruppemøde, og mine kolleger svarede, at de godt ved, hvorfor børnene leger som de gør, men at børnene stadig er så små, at de ikke kan forklare sig. Men børn kan sagtens sætte ord på deres følelser, og for mig virkede det som om, at det var rart for dem at sætte ord på. Derfor kan det være svært for mig at nikke ja til det, mine kolleger siger. Men jeg vil jo ikke træde dem over tærerne med deres arbejdsmetoder, siger hun.

Tæt på grænsen

For di pressen ikke har adgang til den lejr, hun arbejder i, og fordi vi af sikkerhedsgrunde ikke må nævne hverken lejrens navn eller placering, møder Socialpædagogen Sinem Yolal på en cafe i den nærmeste by, som ligger klos op ad grænsen til Syrien. En stille grænseby, hvor støv blæser ind fra nøgne bakkeskråninger uden for byen og lægger sig som et brunt filter over byens liv. En by præget af betonhuse med flade tage, købmænd med oplandets friske frugt – og en duft af cafeens smørbragte kager.

Det meste af byens liv foregår omkring hovedgaden, der efter en kilometer ender i en grusvej, som mellem et par marker fører ned til et pigtrådshegn, der udgør selve grænsen. På den anden side er det kurdiske oprørsstyrker, der kontrollerer, og selv om Tyrkiet ser dem som ærkefjender, skyder de ikke denne vej for tiden, så her ikke fare for raketter.

Men bare få kilometer længere væk meldes der løbende om dræbte og sårede tyrkere såvel som syriske flygtninge. Det får nogle af dem til at flygte videre til andre dele af Tyrkiet eller mod Europa, mens andre rejser tilbage til Syrien og Irak. Der er blandt andre kurderne i fuld gang med at genopbygge områder, de har tilbageerobret fra Islamisk Stat.

Fra de områder af Syrien, hvor kampene stadig foregår, presser nye flygtninge på for at komme over. Tyrkiet har dog nærmest lukket for adgang af nye flygtninge, men de, der kommer over, bliver placeret på tomme pladser i lejrene. For lejrpersonalet skaber den løbende udskiftning af flygtninge problemer i forhold til at skabe sammenhængende

forløb og den følelse af fællesskab og tryghed, der er så vigtig for, at børn og voksne finder sig til rette med livet som flygtning i nærområdet.

– Det kan tage meget af vores tid og energi, at vi en dag møder op, og så mangler der fem børn, fordi familien har forladt lejren. Eller hvis to helt nye børn skal præsenteres og inkluderes socialt med de andre børn, og man er nødt til at have nogle ekstra øjne på, fordi det er ekstra sårbare børn vi arbejder med. Vigtigheden af at være inkluderet i fællesskabet har stor betydning for udvikling af sociale relationer, samspil og samhørighed med andre børn. Når et barn bliver ekskluderet, kan det være med til at hæmme deres udvikling i forhold til sociale og personlige kompetencer, siger Sinem Yolal, som hver måned sender skriftlige rapporter hjem til UCC med refleksioner over hendes konkrete erfaringer med for eksempel konflikthåndtering, kommunikation, institutionsforhold og æstetiske læreprocesser.

Taekwondo for kurdiske kvinder

Kort efter sin ankomst i december sidste år indledte Sinem Yolal et taekwondotræningsforløb for fem kurdiske kvinder i alderen 15-25. Alle er traumatiserede – og tanken var, at kvinderne ved at røre sig for en stund kunne komme på andre tanker end deres oplevelser i Syrien og få løsnet de spændinger, traumerne fysisk kan skabe i muskulaturen.

Pigerne havde en tendens til at ekskludere sig selv fra fællesskaberne i lejren, og Sinem Yolals tanke var at lave vejledt deltagelse, hvor de for eksempel to og to øver spark og på den måde får skabt en relation til andre.

– Under udstrækningen hørte vi kurdisk afslapningsmusik, og pigerne og jeg fik snakket en masse både om træningen, om nogle af de ting, de oplevede hjemme i Syrien – og om hvilke mål de har for sig selv. Det forum blev tit og ofte et safe place forstået på den måde, at der opstod en god relation mellem pigerne og mig, hvor de åbnede sig. Det gav mig rig mulighed for at vise forståelse og omsorg, og der blev skabt et rigtig god dialog, siger Sinem Yolal.

Den gode oplevelse løb imidlertid ind i problemer med de fysiske rammer i lejren. For mellem rækkerne af telte er der ingen indendørs faciliteter, hvor pigerne kan træne. Så når vejret tillod det, trænede de udendørs med den konsekvens,

at pigernes spark tiltrak sig til tider stor opmærksomhed fra nysgerrige.

– Dette skaber nogle gange forstyrrelser, og pigerne giver sig ikke altid fuldt ud, fordi de synes det kan være pinligt, at andre kigger på. Dette påvirker dem også personligt, at de ikke kan føle sig trygge under træningen. Det er dog blevet bedre efterhånden, og beboerne i min afdeling er nu med på, at denne aktivitet er for de unge piger, og de respekterer deres træning, siger Sinem Yolal.

Fået knækket tilliden

For Sinem Yolal har erfaringerne fra Tyrkiet gjort det klart, at såvel børn som voksne har brug for at sætte ord eller tegninger på det, de har oplevet, og så har de brug for en retning for at komme videre med deres liv.

– For flygtninge i Danmark tror jeg, at det er vigtigt at tale med dem om, at de er flygtet fra krig og ødelæggelse og så arbejde videre med det. Det er også vigtigt at spørge dem, hvad deres næste mål skal være, og hvad vi som pædagoger kan gøre for dem. For at få dem integreret i samfundet skal man vide, hvad deres egen lyst er. Ellers kan det være hårdt at blive presset ud på arbejdsmarkedet, siger hun.

Nogen andet, den danske pædagogstuderende har lært i flygtningelejren, og som hun gerne vil arbejde videre med i Danmark, er, at børn, der har været vidne til krig, ofte har fået knækket tilliden.

– Vi har alle brug for tilknytning i livet, og flygtningebørn især har brug for at føle sig beskyttede. Derfor skal man som pædagog have rummelighed, være tillidsvækkende og omsorgsfuld. Det er også vigtigt at inkludere børn i fællesskaber, da et traumatiseret barn ofte er bange for, at andre ikke forstår dem – og de kan føle, at der er noget galt med dem. I det pædagogiske arbejde med flygtningebørn er det derfor vigtigt at fremme hvert enkelt barns oplevelse af selvværd og samhørighed i gruppen og arbejde med at fremme oplevelsen af forskellighed som et positivt element i en gruppe, siger Sinem Yolal.

Birgitte Damgaard fra Professionshøjskolen UCC håber på i fremtiden at kunne sende flere studerende i praktik i flygtningelejre. I skrivende stund arbejder en anden studerende på at komme i praktik i en lejr i Libanon. ■

Der er hårdt brug for folk, der ved noget om flygtninge og de traumer, de måtte have. Det får Sinem mulighed for at få, og det er en uddannelse, der kan afsættes direkte i dansk praksis

Birgitte Damgaard, lektor og international koordinator ved UCC

SKOLEGANG

Fokus på styrkerne

Flere anbragte børn og unge skal trives i skolen og have mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er målet med projekt Styrket Indsats, hvor 14 døgntilbud landet over går nye veje for at løse udfordringerne på feltet

Af Trine Kit Jensen, redaktionen@sl.dk

Illustration: Louise Thrane Jensen

Statistikkerne taler deres eget tydelige sprog: Syv pct. af de anbragte børn går slet ikke i skole. Som 16-17-årige har 40 pct. ikke taget folkeskolens afgangsprøve, mens det samme kun gælder for seks procent af de ikke anbragte – og som 25-årige har kun 30 pct. fået en ungdomsuddannelse.

Alvorlige tal – men nu forsøger 14 døgntilbud fordelt over hele landet at vende bøtten og give anbragte børn og unge bedre muligheder for at passe skolen, forsætte på en ungdomsuddannelse og øge deres chancer for at klare sig godt senere i livet. Det sker som led i projektet Styrket Indsats, der er støttet med 5,5 mio. kr. af Egmont Fonden.

Initiativtagere til projektet er Inger Winther Johannsen, partner i PD Academy og Ahmet Günes, ejer af Günes Consulting, der begge har specialiseret sig i social forandring og innovation. De to står sammen for ledelsen af projektet, der blev skudt i gang i efteråret 2015 og løber over to år – og som præsenteres på Socialpædagogernes konference 'Sammen om den rette indsats – bæredygtige indsatser på børne- og ungeområdet', der afholdes mandag den 5. september i Nyborg.

– Vi ved, at uddannelse er en afgørende beskyttelsesfaktor i forhold til resten af livet, og for størstedelen af de anbragte er der kognitivt ikke noget i vejen for, at de kan få en uddannelse. Der sker bare så ufatteligt meget omkring dem og inden i dem, som forstyrrer og skaber rod, og formår vi ikke at støtte dem godt nok, kan det hæmme dem voldsomt som voksne, siger Inger Winther Johannsen.

Udforsker hvad der skal til

I modsætning til andre initiativer på området, hvor man afprøver en konkret indsats, går Styrket Indsats undersøgende til værks. De deltagende døgntilbud er her aktivt involverede i en udviklingsproces, hvor de selv udforsker, hvad der skal til for at give anbragte børn og unge bedre fremtidsperspektiver.

– Indsatsen er ikke på forhånd defineret. Men vi har skabt rammerne for, at de fagprofessionelle i en travl hverdag kan få tid og rum til at reflektere over egen praksis og omsætte den viden, de får undervejs, til ny handling, siger Inger Winther Johannsen.

Med i projektet er både offentlige og private døgntilbud, meget store tilbud med flere afdelinger og meget små tilbud med kun få pladser. Nogle har intern skole, mens børnene og de unge andre steder går i folkeskole eller på specialskoler.

– Alle tilbud er igennem den samme proces, men arbejder ud fra den lokale kontekst, så de indsatser, der kommer ud af det, vil være forskellige. Fx er der jo kæmpestor forskel på, om tilbuddene har deres egen skole eller samarbejder med skoler uden for huset, siger Inger Winther Johannsen.

Interviews med børn og unge

Styrket Indsats tager afsæt i metoden Positiv Afvigelse, hvor man fokuserer på det, der virker. I forhold til børn og unges skolegang betyder det, at man leder efter de faktorer, der gør, at nogle – trods hårde odds – alligevel lykkes med at følge med fagligt og trives i skolen.

Centralt i projektet står interviews med mere end 100 anbragte børn og unge på de 14 døgntilbud, som medarbejderne har gennemført i projektets indledende fase, der gik i gang sidste efterår. Målet med disse interviews har bl.a. været at give medarbejdere og ledelse en mere nuanceret indsigt i, hvad det er, der gør skolegangen så svær.

– Pædagogerne siger, at det spørger de hele tiden ind til, og det gør de også. Men det er sjældent, at de ikke har en eller anden dagsorden. Det ligger i pædagogopgaven, at de skal guide børnene og de unge, men her har der været tale om helt åbne samtaler, hvor vi har bedt dem om at lytte nysgerrigt, lægge al forståelse til side og øve sig i at slippe voksenlogikken, siger Inger Winther Johannsen.

I interviewfasen var opgaven også at finde frem til positive afvigere og eksempler på indsatser, der har gjort en forskel for børnene og de unge. Den første fase sluttede med udgangen af april i år, og projektet er nu gået ind i en fase, hvor døgntilbudene arbejder videre med de indsigter, de har fået og begynder at omsætte dem i praksis.

Projektet her adskiller sig ved, at vi ikke udelukkende kigger på det, der er vanskeligt for de unge. Vi kigger også på, hvordan de kan lykkes med skolegangen på trods af, at det er vanskeligt. Den tilgang har ikke blot været en øjenåbner for pædagogerne, men også for de unge selv

Søren Johanson,
socialpædagog Unghuset

Kort om projekt Styrket Indsats

- Styrket indsats vil sikre, at flere anbragte børn og sociale døgninstitutioner gennemfører folkeskolens afgangseksamen og succesfuldt overgår til en ungdomsuddannelse
- 14 døgntilbud fordelt over hele landet deltager i projektet, hvor de ud fra forandringsmetoden Positiv Afvigelse sætter fokus på læring, udfordrer praksis
- og arbejder med styrkerne frem for at hænge fast i manglerne
- Via University College i Aarhus og University College Sjælland deltager i processen for at sikre, at projektet forankres i eksisterende viden og forskning om læring.
- Socialpædagogerne er repræsenteret i den overordnede følgegruppe, der er knyttet til projektet.

Børne- og Ungecentret Norddjurs i Grenaa er en af de 14 institutioner, der er med i Styrket Indsats. Stedet har to ungeafdelinger – Unghuset og Plus2 – med beboere i alderen 13 til 18 år. Fordi der er mulighed for efterværn, kan de unge blive boende, til de er fyldt 23 år.

Stedet har ikke nogen intern skole, så de unge går enten i folkeskole eller deltager i kommunal heltidsundervisning ude i byen. De kan også gå på produktionsskole eller arbejde.

Graver i egen praksis

Socialpædagog Martin Harnisch er afdelingsleder for de to ungetilbud. Han fortæller, at den undersøgende tilgang i Styrket Indsats har været afgørende for, at man valgte at sige ja til at deltage i projektet.

– Her på stedet er vi drevet af, at vi hele tiden skal være skarpe på indsatsen, udfordre os selv og blive bedre til det, vi laver. Derfor er vi optagede af metoder og tilgang, men ikke af den manual-baserede tilgang. Vi kan godt lide at være lokalt forankrede, og Styrket Indsats tilbød, at vi kunne grave i lidt egen praksis. Det synes jeg lød rigtig spændende, fortæller Martin Harnisch.

Selv om udviklingsarbejdet er lokalt forankret, byder projektet samtidig på fælles workshops. Og muligheden for at udveksle viden og erfaringer med lignende institutioner så Martin Harnisch også som et plus.

– Mange af de tilbud, der deltager, har cirka samme målgruppe som os, så det, at vi kunne sparre med andre institutioner, var også tillokkende, siger han.

Øjenåbner for de unge

De to ungeafdelinger i Grenaa tæller i alt ti socialpædagoger. En af dem er Søren Johanson, som er tilknyttet Unghuset – og han nikker genkendende til det, statistikkerne fortæller.

– Næsten alle, der flytter ind hos os, har i en eller anden grad svært ved at klare deres skolegang. Som regel er der altid et eller andet, der er svært for dem, og det kan både være i form af faglige og sociale udfordringer, siger han.

I projektets første fase har medarbejderne interviewet både nuværende og tidligere anbragte på de to ungetilbud, og det har været en interessant øvelse, lyder det fra Søren Johanson. Han peger på, at det i socialpædagogisk praksis ikke er nyt at spørge ind til, hvad der er gået galt, mens der normalt ikke er så stort fokus på de ting, der går godt.

– Projektet her adskiller sig ved, at vi ikke udelukkende kigger på det, der er vanskeligt for de unge. Vi kigger også på, hvordan de kan lykkes med skolegangen på trods af, at det er vanskeligt, siger han.

Den tilgang har ikke blot været en øjenåbner for pædagogerne, men også for de unge selv, mener Søren Johanson.

– Unge mennesker, der bliver anbragt, bliver tit nok konfronteret med det, de ikke formår. Men når man pludselig begynder at spørge dem om, hvad de har haft af gode oplevelser, bliver de kloge på sig selv og deres omverden. De begynder at opdage, at selv om verden overordnet kan være lidt vanskelig og sort, så er der stadigvæk nogle lyspunkter og nogle ting, der fungerer, siger han.

Som en anden gevinst ved projektet peger han på, at Styrket Indsats ikke blot kan gøre en forskel for unge, der er anbragt her og nu, men også for unge, der bliver anbragt i fremtiden.

– Det her er en udviklingsproces, som gerne skulle gøre, at vi fremadrettet bliver endnu bedre rustede til at udføre vores opgave, siger Søren Johanson.

Nye indsigter

Som et konkret eksempel på en af de positive afgivelser, der er dukket op i forbindelse med undersøgelserne, nævner Søren Johanson en ung fyr, der fik en afgangseksamen fra 9. klasse – selv om det ikke umiddelbart lå i kortene.

Han var godt og grundigt skoletræt, havde svært ved at komme af sted om morgenen og interesserede sig ikke rigtigt for undervisningen.

– Som det ofte er tilfældet med anbragte børn og unge, var der også mange andre ting i spil. Så meget pegede imod, at det kunne lade sig gøre at få den eksamen. Men netop i hans tilfælde lykkedes det at finde nogle ydre motivationsfaktorer, der betød, at han begyndte at passe sin skole, fortæller socialpædagogen.

Mere konkret var den unge fyr meget glad for at komme på ture med sin ungdomsklub. Det var vigtigt for ham, og han gik derfor med på en aftale om, at han kunne tage med på turene, hvis han til gengæld mødte op i skolen.

– Han fik lov til det, han godt kunne lide, og det gav en synergieffekt, som fik ham til at acceptere, at han også skulle indgå i en sammenhæng, hvor det var nødvendigt for ham at slås lidt mere for tingene, siger Søren Johanson.

Mere at navigere efter

Ud over de unge har socialpædagogerne på Børne- og Ungecentret Norddjurs i forbindelse med projektet også interviewet fx klubmedarbejdere, folkeskolelærere og andre undervisere. En af de opdagelser, der blev gjort her, var, at voksne som ifølge de unge havde gjort en positiv forskel i forhold til deres skolegang, ikke altid selv var klar over det.

– Fra underviserne fik vi også den indsigt, at det kan være svært for dem at tilrettelægge undervisningen, så specifikt de her unge får en god oplevelse. De ved naturligvis godt, at der er nogle vanskeligheder fagligt og socialt, men kan være usikre på hvilke støttetiltag, der skal til, fortæller Søren Johanson.

Den indsigt har ført til, at ungeafdelingerne nu arbejder med et koncept, der skal styrke samarbejdet mellem socialpædagoger og undervisere. Hensigten er at lave en lidt grundigere undersøgelse af, hvordan de unge – på godt og ondt – oplever deres skoleliv, så underviserne har mere at navigere efter.

– Det vi finder ud af, vil vi gerne bringe ind i skolen, så vi bliver proaktive i stedet for reaktive. Som pædagoger er vi rigtig gode til at rykke ud, når det går galt. Men vi vil også gerne give skolerne bedre forudsætninger for at tilrettelægge en god, individuelt rettet undervisning, siger afdelingsleder Martin Harnisch.

Selv om Styrket Indsats først afsluttes i 2017, oplever Martin Harnisch, at udviklingsarbejdet allerede har sat sig spor.

– Vi har altid været gode til at samle nedfaldne frugter op. Hvis vi før har fået øje på noget, der gav mening i forhold til en ung, har vi sat det i værk. Men vi er nu på vej til at implementere en ny, mere analyserende og reflekterende praksis, hvor vi med tilgangen fra Styrket Indsats graver dybere ned i, hvad det er, der skal til for at få den unge til at lykkes. Det prøver vi så at reproducere, også i forhold til andre unge med tilsvarende problematikker. Så projektet har virkelig gjort en forskel, siger han.

Projektet følges tæt af SFI

SFI står for evalueringen af projektet og indsamler løbende data for at se, om der sker en positiv udvikling med børnene og de unge, når det gælder deres trivsel og skolegang. Det sker bl.a. via spørgeskemaer, der enten bliver udfyldt af børnene og de unge selv eller af deres kontaktperson, hvis de er under 13 år.

– Hvis barnet eller den unge bor på institutionen i hele projektperioden, bliver der hvert halve år taget en temperaturmåling på, hvordan det går. Ellers udfyldes skemaet ved indflytning på institutionen og igen ved projekts afslutning. Flytter et barn eller en ung ud i perioden, udfyldes det sidste spørgeskema ved fraflytningen, fortæller Helle Hansen, seniorkonsulent hos SFI.

Spørgeskemaerne bliver suppleret af kvalitative interviews med både børn, unge og medarbejdere fra døgntilbuddene. Derudover vil medarbejderne blive interviewet om, hvordan de har oplevet at arbejde med konceptet, og alle resultater bliver samlet i den rapport, der forventes færdig i efteråret 2017. Her vil

også indgå beskrivelser af de problemstillinger og løsninger, der er arbejdet med på døgntilbuddene.

– Forhåbentlig bliver der med det her projekt placeret nogle byggesten, der giver et rigtig godt fundament for de anbragte børns videre skolegang, så der er grundlag for, at de på sigt kan klare sig bedre og komme videre i en ungdomsuddannelse, siger Helle Hansen.

Berigende børnepaneler

20 børn og unge i alderen 11-17 år fra de deltagende tilbud er med i to særlige børnepaneler, der med jævne mellemrum holder møder med de to projektledere, Inger Winther Johannsen og Ahmet Günes.

Medlemmerne af børnepanelerne skal sikre, at de tanker og idéer, der opstår i forbindelse med projektet, holder set fra deres perspektiv.

– De tænker ikke på sig selv, men bruger en lørdag på at diskutere læring og døgntilbud, støtte og udvikling, fordi de håber at kunne hjælpe andre anbragte børn, siger Inger Winther Johannsen.

Moderne oplever hun som meget berigende, fordi børnene og de unge med afsæt i deres egne erfaringer bidrager konstruktivt og kvalificeret til diskussionerne. På den måde kommer flere nuancer i spil.

– Henviser vi fx til forskning, der peger på, at det er godt at involvere forældrene, kan de fx meget konkret gå ind og sige, hvad vi skal overveje og hvor vi skal passe på i forhold til forældreinddragelse. De kan også sige, at noget kan give god mening, så længe man er barn, men vil være for meget, når man er teenager, fortæller Inger Winther Johannsen. ■

Indsatsen er ikke på forhånd defineret. Men vi har skabt rammerne for, at de fagprofessionelle i en travl hverdag kan få tid og rum til at reflektere over egen praksis og omsætte den viden, de får undervejs, til ny handling

Inger Winther Johannsen, initiativtager til projektet

OK 2017

Uanset om du er kommunalt, regionalt eller privatansat, så skal du have nogle ordentlige løn- og ansættelsesforhold, og det vil vi kæmpe for, når vi sætter os til forhandlingsbordet næste år

Benny Andersen, formand Socialpædagogerne

Det private må aldrig blive discount

Privatansatte skal have bedre muligheder for kompetenceudvikling, og de skal fortsat sikres bedre løn- og ansættelsesvilkår, lyder det fra Socialpædagogerne forud for næste års overenskomstforhandlinger

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Nye arbejdstidsregler, fokus på arbejdsmiljø og generelle lønstigninger var nogle af de resultater, der kom i hus ved sidste års OK-forhandlinger på det kommunale område. Om kort tid gælder det så det private område,

hvor der ved OK 2017 skal forhandles om løn- og arbejdsvilkår for de medlemmer af Socialpædagogerne, der arbejder på et privat opholdssted eller botilbud, skolebehandlingstilbud, er tilknyttet et pædagogisk vikarbureau eller på anden måde arbejder inden for det private område.

– Ligesom vi gjorde på det offentlige område, vil vi også for vores privatansatte medlemmer gå efter de forbedringer, vi kan få inden for de rammer, der nu er. Uanset om du er kommunalt, regionalt eller privatansat, så skal du have nogle ordentlige løn- og ansættelsesforhold, og det vil vi kæmpe for, når vi sætter os til forhandlingsbordet næste år, siger Socialpædagogernes formand, Benny Andersen.

Han ser helt klart kompetenceudvikling som et af de områder, hvor der gerne må ske et løft for privatansatte.

– Høj faglighed og de rette kompetencer er helt afgørende for, at vi kan styrke det private område. Vi ved, hvor svært det kan være at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, og det er altså nødvendigt med høj faglighed – ellers risikerer vi, at det private område udvikler sig til et discountområde.

Blandt Socialpædagogernes medlemmer på det private område arbejder størstedelen – ca. 1.500 medlemmer – på private opholdssteder, men overenskomsten kommer også til at gælde for det antal ansatte, der arbejder på de overenskomstdækkede steder, der ikke er organiseret – men som alligevel får glæde af overenskomsten.

Vi har en fælles interesse

I disse år er hele det specialiserede socialområde voldsomt udfordret. Opholdsstederne er presset på økonomien – og hverdagen er præget af, at der skal skabes bedre service og mere udvikling hurtigere – og helst billigere. Forhold der nødvendigvis vil spille ind på de kommende forhandlinger, fordi man på begge sider af bordet er bevidste om de rammer, der er at forhandle ud fra.

Sådan var kravene ved OK 2014

Forud for de seneste overenskomstforhandlinger på det private område rejste Socialpædagogerne bl.a. følgende krav over for modparten, Dansk Erhverv:

- Overenskomstens dækningsområde præciseres og udvides
- Bestemmelsen om lønfastsættelse ændres under hensyntagen til arbejdets kollektive karakter
- Indførelse af et tvistløsningsystem til løsning af lokale uenigheder i forbindelse med lønforhandling
- Fortsat udbygning af pensionsordninger og forbedring af pensionsvilkår i forbindelse med fravær pga. barsel og adoption
- Afskaffelse af karenbestemmelser
- Forhøjelse af arbejdstidssatser
- Forbedrede vilkår for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter
- Indførelse af omsorgsdage samt ret til barns 2. sygedag
- Indførelse af seniorrettigheder, herunder seniordage
- Forhøjelse af den særlige feriegodtgørelse
- Øget fokus på kompetenceudvikling

Vi lever af at levere højt specialiserede ydelser, og vi er på et marked, hvor vi skal hele tiden skal sikre, at vi kan levere holdbare løsninger til kommunen og de borgere, der har brug for os. For at lykkes med det, er det helt afgørende at have et godt arbejdsmiljø, ordentlige arbejdsvilkår og høj faglighed

Søren Skjødt, forstander Godhavn

OK 2017 tidlinje

Sådan vurderer Søren Skjødt, som er forstander på behandlingsinstitutionen Godhavn – og samtidig sidder i forhandlingsudvalget på arbejdsgiversiden.

– Vi har en fælles interesse i at skabe nogle sunde og udviklende miljøer for de borgere, vi arbejder med – og sikre ordentlige forhold og et godt arbejdsmiljø for medarbejderne. Men vi ved også godt, at resultatet skal afspejle de samfundsmæssige konjunkturer og de faktiske forhold, vi er underlagt. Jeg er dog overbevist om, at vi vil fortsætte den gensidige forståelse af hinandens perspektiver, som har været der hidtil, siger Søren Skjødt.

Som leder for omkring 130 ansatte på Godhavn kender han alt til betydningen af at have en overenskomst – og dermed fælles regler og ordnede forhold.

– Vores allervigtigste ressource overhovedet er medarbejderne. Vi lever af at levere højt specialiserede ydelser, og vi er på et marked, hvor vi skal hele tiden skal sikre, at vi kan levere holdbare løsninger til kommunen og de borgere, der har brug for os. For at lykkes med det, er det helt afgørende at have et godt arbejdsmiljø, ordentlige arbejdsvilkår og høj faglighed. Og her fungerer overenskomsten som en slags kvalitetstjek.

Rammer for samarbejdet

Selvom der ikke i kroner og øre er så meget at forhandle om, så ønsker Benny Andersen – som ved de seneste forhandlinger – at kigge vilkårene for både løn og arbejdstid for privatansatte efter.

– Vi har jo opbygget system med en grundløn, hvor rammerne er på plads, men hvor man så har mulighed for at forhandle sig frem til lokale aftaler og forbedringer, og det synes jeg faktisk fungerer meget godt. Men vi kunne jo godt lade os inspirere af den nye arbejdstidsaftale, vi fik på plads ved de offentlige ok-forhandlinger sidste år – ligesom vi også godt vil se på forhold som fx honorering for arbejde på særlige tidspunkter, siger formanden og tilføjer, at man i Socialpædagogerne op til forhandlingerne planlægger at gennemføre en lønundersøgelse for medlemmer omfattet af forbundets overenskomst med Dansk Erhverv.

Også forhold som arbejdsmiljø og samarbejde er på ønskelisten over emner, der forhåbentlig skal forhandles om.

– Vi vil gerne sikre gode samarbejdsrelationer på den enkelte arbejdsplads også på det private område. På offentlige arbejdspladser har man jo faste strukturer via både MED-udvalg og samarbejdsudvalg, og selvom man ikke nødvendigvis skal kopiere den form til de private arbejdspladser, så synes jeg, det er vigtigt at få den dialog og det samarbejde rammesat. Det handler om at finde den rigtige løsning, der bedst matcher behovet på det private område, lyder det fra Benny Andersen.

Pas på seniorerne

Selvom løn, tillæg, kompetenceudvikling og arbejdsmiljø formentlig vil udgøre hovedparten af de emner, der skal forhandles om næste år, så håber Søren Skjødt, at man i et konstruktivt forhandlingsmiljø måske så småt også vil begynde at tænke lidt fremad. Han mener, at der på sigt er brug for en fælles forbedring, når det handler om den ældste del af medarbejdergruppen.

– Jeg tror, at vi på et tidspunkt bliver nødt til at tale åbent om de udfordringer, der er forbundet med, at vi har kolleger, der skal arbejde på gulvet, indtil de er 69-70 år. Ude på arbejdspladserne oplever vi mange, som føler, de er slidt ned – og som har svært ved at se sig selv som socialpædagog ti år frem i tiden, siger han.

Og selvom man på flere arbejdspladser, herunder også Godhavn, har indført forskellige sundhedstiltag og arbejdsmiljøforbedringer, så er der en udfordring på seniorområdet, som ikke kun handler om at sikre gode pensionsforhold, mener Søren Skjødt.

– Som arbejdsgiver vil jeg gerne være med til at sikre, at jeg ikke bliver bragt i en situation, hvor jeg må sige farvel til en god medarbejder på 63, fordi vedkommende ikke kan klare sit arbejde længere. Vi ved jo, at mange af de attraktive seniorordninger, der blev lavet i kommunerne, de er nu rullet tilbage – så jeg tror, vi inden så længe bliver nødt til at se på det her felt også på vores område. For igen – det handler om at sikre de bedste forhold for medarbejderne – også på den lange bane. ■

September/ oktober

Medlemsmøder og evt. arbejdspladsbesøg om OK 2017 afholdes i kredsene

November

Uformelle drøftelser med Dansk Erhverv om de gensidige forventninger

Ultimo november

Overenskomsterne opsiges

Januar 2017

Udveksling af krav – forhandlingerne indledes

21. oktober

Frist for at indsende forslag til OK-krav fra kredse og medlemmer

7. november

Overenskomstudvalget behandler forslag og indstiller krav til hovedbestyrelsen

20. december

Hovedbestyrelsen udtager forbundets krav

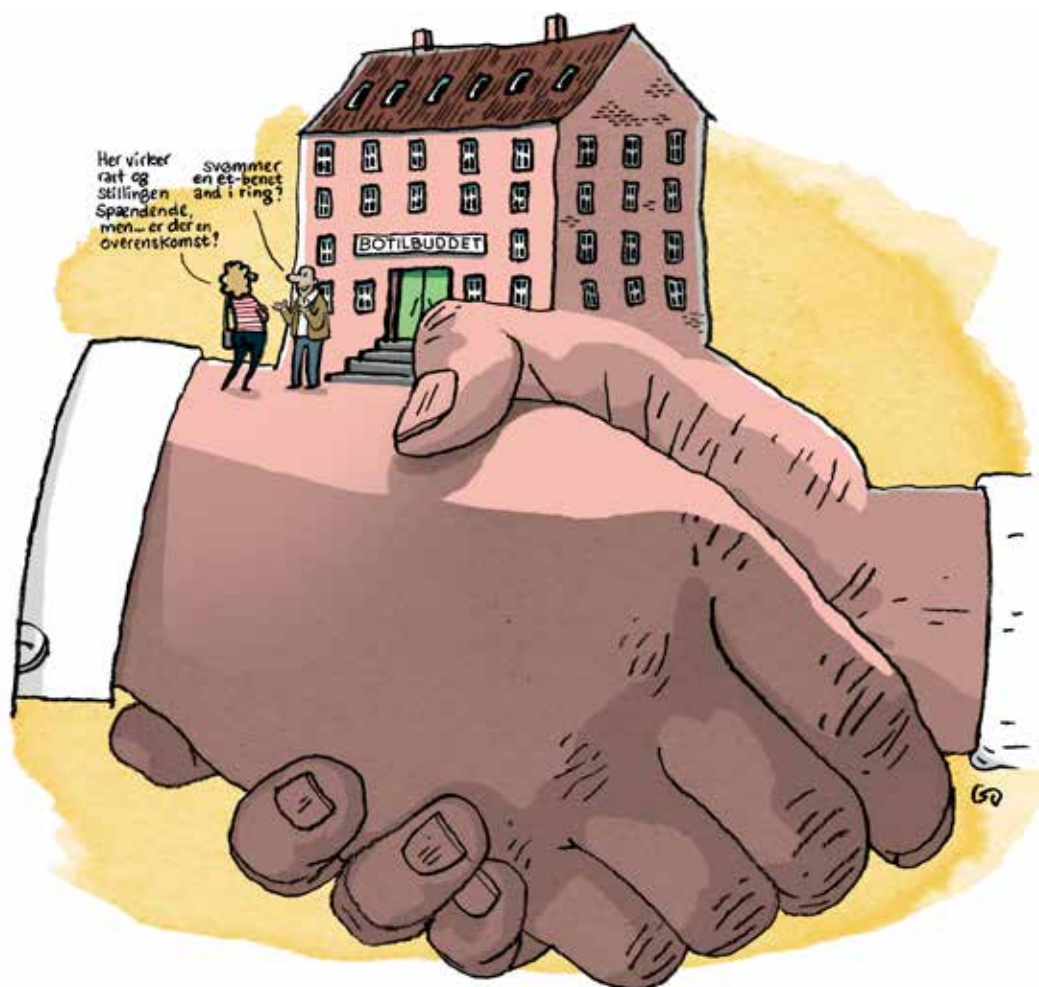
Marts/ april 2017

Forhandlingsresultat eller mæglingsskitse forelægges hovedbestyrelsen til godkendelse eller forkastelse

OK 2017

OK sikrer høj faglighed

Vil man sende et signal om, at arbejdspladsen har ordentlige forhold – og vil man kunne tiltrække kompetente medarbejdere, så er en overenskomst et must. På tre private opholdssteder sætter både ledelse og medarbejdere pris på at have et stærkt fælles regelsæt

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Illustration: Gitte Skov

Hvis beboerne skal have den rette hjælp, skal fagligheden være i top. For sikre den nødvendige faglighed, skal man kunne tiltrække kompetente og engagerede medarbejdere. Og skal det lykkes, må arbejdspladsen selvfølgelig have en overenskomst.

Så enkelt kan regnestykket stilles op, hvis man spørger Mette Johansen, som er leder af botilbudet Sct. Mikkelsgade i Slagelse – et socialpædagogisk tilbud til unge med forstyrrelser inden for autismspektrummet.

– Jeg har selv en baggrund inden for det offentlige, og selvom jeg i dag er leder for et privat og fondsejet botilbud, har jeg svært ved at se, hvordan man kan drive sådan en virksomhed uden at have en overenskomst, siger Mette Johansen, som til daglig er leder for otte fastansatte medarbejdere.

Selvom det at være overenskomstdækket i høj grad handler om behovet for at have et fælles regelsæt at ty til, hvis man er i tvivl om regler og rettigheder omkring fx barsel, løn under sygdom, opsigelsesvarsler og arbejdstider, så handler det for Mette Johansen også om at sikre den nødvendige faglighed i arbejdet.

– Hvis man som privat tilbud ikke har en

overenskomst, så er der en risiko for, at man tiltrækker personale, der først og fremmest er interesseret i at have et arbejde i kortere tid eller på fleksible vilkår. Men for de borgere, vi arbejder med, er det utrolig vigtigt med stabilitet. Derfor er ordende forhold, et godt arbejdsmiljø og den sikkerhed, en overenskomst giver i forhold til fx at få løn under sygdom, altafgørende for, at vi kan tiltrække kvalificerede medarbejdere.

Fordomme dementeret

Det billede genkender socialpædagog og arbejdsmiljørepræsentant Brian Hansen, som har været ansat på Sct. Mikkelsgade i snart 12 år. For ham var det afgørende, at arbejdspladsen havde overenskomst, da han i sin tid søgte jobbet.

– Dengang spurgte man nok ikke så meget til den slags, men for mig betød det rigtig meget, og jeg havde aldrig taget jobbet, hvis ikke jeg vidste, at der var ordnede forhold, siger han og tilføjer, at det for ham i høj grad handler om, at man som medarbejder føler sig sikker på fx løn under sygdom og ordentlige opsigelsesforhold.

– Selvom alle borgerne skulle blive opsagt i morgen, og der skal fyres medarbejdere, så har jeg jo via overenskomsten en vis sikkerhed, og det betyder meget. Samtidig er det også rart at vide, at man som medarbejder har et fagforbund i ryggen, som man kan kontakte, hvis tingene ikke fungerer, som de skal.

Ligesom Mette Johansen har Brian Hansen skiftet fra det kommunale til det private – et skift der for hans vedkommende dementerede en masse fordomme.

– Jeg opdagede hurtigt, at man også på det private område har orden i tingene og har et højt fagligt niveau. Hos os er vi en ret stabil personalegruppe, og vi bliver løbende uddannet, så vi matcher borgernes behov. Jeg ved godt, at det måske ikke er sådan alle steder – men her i huset er der en grundlæggende idé om, at det er nødvendigt at bruge ressourcer på at opkvalificere os medarbejdere, siger Brian Hansen.

Kan ikke få øje på ulemperne

Mens Botilbuddet Sct. Mikkelsgade er et af de mindre private bosteder, er der mere end 100 ansatte på Dyssegården i Kokkedal – en psykiatrisk behandlingsinstitution for børn og unge. Men stor eller lille arbejdsplads – på det private område er en overenskomst ikke til at komme uden om, lyder det fra forstander Peter Rødbrø Johannessen.

– Jeg kan ganske enkelt ikke se nogen ulemper ved at have en overenskomst. Det giver os et sæt regler at arbejde ud fra, det giver medarbejderne en tryghed i hverdagen – og det er med til at signalere overfor omverdenen, at vi har styr på tingene. Jeg tror helt overordnet, at langt de fleste allerhelst vil arbejde et sted, hvor man har ordnede forhold og vil hinanden det bedste.

På Dyssegård har man valgt at forbedre flere forhold gennem lokalaftaler, og det er også nødvendigt, vurderer socialpædagog og tillidsrepræsentant Michael Myrwick.

– Jeg er faktisk ikke imponeret af den overenskomst, vi fik sidst. Så lokalt har vi forhandlet os frem til nogle forbedringer både hvad angår økonomi, arbejdstidstillæg og spørgsmålet om barns sygedag, så vores forhold mere ligner de kommunale arbejdspladser. De lokalaftaler har vi det rigtig godt med, for selvom det er små ting, så betyder det meget for medarbejderne, at de ikke føler, vi halter bagud på det private område, siger han.

Som TR er han lidt bekymret over, at flere af hans kolleger er af den opfattelse, at de ikke får nok ud af en overenskomst og et medlemskab af Socialpædagogerne.

– Derfor er det så vigtigt, at ledelsen går forrest og signalerer, at det er vigtigt med gode arbejdsforhold, ordentlige regler – og glade medarbejdere. Det private område har jo kun en lille stemme at tale med, når de sidder ved forhandlingsbordet, så derfor må vi stå sammen lokalt og sikre nogle gode rammer, siger Michael Myrwick.

Står stærkere som partner

At man som medarbejder ikke får nok ud af at være på en overenskomstdækket privat arbejdsplads, er også argumenter, forstander på behandlingsinstitutionen Godhavn, Søren Skjødt, er stødt på en del gange.

– Jeg hører selvfølgelig også historierne om, at man får mere i løn på de private bosteder, hvor der ikke er overenskomst. Men jeg ved også, at når man sætter sig ned og kigger på lønsedlen og medregner feriepenge, løn under sygdom og pension, så holder den påstand ganske enkelt ikke, siger han og tilføjer, at man som medarbejder bør se overenskomsten som en slags forsikring.

– Det er let at sige fra over for hele det faglige sikkerhedsnet, når det går godt. Men det gør det jo ikke altid, og særligt i disse år er hele det specialiserede socialområde voldsomt udfordret, fordi vi skal skabe bedre service og mere udvikling for minimum de samme penge. Så det at have en aftale om, hvilke minimumskrav vi som arbejdsplads skal leve op til, det er vigtigt.

Og ifølge Søren Skjødt er en overenskomst på den lange bane en nødvendighed for en behandlingsinstitution som Godhavn.

– Jeg tror, der i fremtiden vil opstå en masse nye konstruktioner med fx partnerskaber mellem private aktører og kommuner, hvor medarbejdere glider ud og ind. Her er en overenskomst med til at betrykke kommunen i, at man er en ordentlig partner. Se bare hvad der fx sker på plejeområdet, når private aktører går konkurs og giver kommunerne massive problemer. Den udvikling skal helst ikke ske inden for vores område, hvor vi jo har en fælles interesse i at skabe sunde og udviklende miljøer for vores børn. ■

Lokalt har vi forhandlet os frem til nogle forbedringer både hvad angår økonomi, arbejdstidstillæg og spørgsmålet om barns sygedag, så vores forhold mere ligner de kommunale arbejdspladser. De lokalaftaler har vi det rigtig godt med, for selvom det er små ting, så betyder det meget for medarbejderne, at de ikke føler, vi halter bagud på det private område

Michael Myrwick, socialpædagog og TR, Dyssegården

PSYKIATRI

Tag socialpædagogerne, sygeplejerskerne, lægerne, ergoterapeuterne, psykiaterne og en lang række organisationer, der er helt tæt på området - der er ingen af os, der har efterspurgt disse nye tilbud. Mellembøformer er og bliver symptombehandling, der ikke løser de helt grundlæggende problemer inden for psykiatrien

Verne Pedersen, næstformand, Socialpædagogerne

Organisationer: Vi har brug for langsigtede løsninger

Styrk psykiatrien og opgrader de tilbud, vi allerede har. Sådan lyder forslaget fra Socialpædagogerne og andre faglige organisationer som modsvar til regeringens planer om et nyt tilbud i psykiatrien til borgere med særligt komplekse problemer

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Flere specialiserede bosteder, bedre kapacitet i psykiatrien- eller nye mellembøformer og udvidede magtbeføjelser. De seneste måneder har politikere, fagforbund, interesseorganisationer og medarbejdere ført en heftig debat om, hvordan man bedst løser problemerne med vold, overfald og drab på bosteder for psykisk syge borgere.

Netop nu afventer regeringen at få konkrete forslag fra den arbejdsgruppe, der er

nedsat med bl.a. KL og Danske Regioner for at se på forholdene på bostederne. Men allerede tirsdag den 23. august meddelte social- og indenrigsminister Karen Ellemann, at regeringen ønsker at oprette et helt nyt behandlingstilbud til de patienter, der er for raske til psykiatrisk behandling – men for syge til bosteder.

- Tilbuddet skal målrettes nogle af de personer, der oplever gentagne indlæggelser. Vi taler om personer med fx dobbelt-diagnoser, misbrugsproblemer eller udadreagerende adfærd, som gør det meget komplekst for de nuværende botilbud at håndtere. Det skal være mellembøformen mellem behandlingspsykiatrien og socialpsykiatrien, lød det fra ministeren.

De foreløbige meldinger fra Karen Ellemann lyder på, at det er satspuljemidler, der skal bruges til at oprette de nye botilbud i psykiatrien, og at regeringen vil afsætte et trecifret millionbeløb over fire år til at finansiere den nye institutionsform samt andre initiativer.

Tidligere på sommeren har også Danske Regioner og KL

været fremme med forslag om at etablere en ny type bosted til de borgere, der er for syge og farlige til de kommunale bosteder.

Kun få ønsker nye tilbud

Men ud over disse to parter er det svært at finde opbakning til idéen blandt de faggrupper og organisationer, der har problemstillingen tæt inde på livet.

- Tag socialpædagogerne, sygeplejerskerne, lægerne, ergoterapeuterne, psykiaterne og en lang række organisationer, der er helt tæt på området - der er ingen af os, der har efterspurgt disse nye tilbud. Mellembøformer er og bliver symptombehandling, der ikke løser de helt grundlæggende problemer inden for psykiatrien, siger Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen.

Hun opfordrer i stedet regeringen til at sætte ind på andre fronter.

- Der skal være bedre kapacitet i behandlingspsykiatrien, så psykisk syge mennesker ikke bliver udskrevet for tidligt – og kan blive indlagt, når de har brug for det. Så skal man se på ressourcerne på de eksisterende

bosteder og sikre, at der er den rette balance mellem de socialpædagogiske og de sundhedsfaglige kompetencer. Det er afgørende for, at man i tide formår at nedtrappe konflikterne. Endelig skal der sikres en bedre visitation, så psykisk syge mennesker får det rette tilbud, der er målrettet dem.

Styrk psykiatrien

Også Danske Patienter og landsforeningen Sind afviser, at der overhovedet er behov for at oprette nye institutionsformer. I Jyllandsposten giver næstformand i Danske Patienter, Ebbe Henningsen udtryk for, at der først og fremmest er brug for en ordentlig behandling af psykisk syge patienter på de psykiatriske afdelinger – og kalder det en menneskelig tragedie, at man ikke har formået at give patienterne det, de har brug for.

Fra Knud Kristensen, formand for Sind, lyder det tilsvarende, at en ny type institution ikke vil gøre en forskel.

- Så snart de er fyldt op, vil der lynhurtigt komme 150-200 nye dårlige misbrugende beboere på de bosteder, vi

kender. Det er et miljø med vold og stoffer, og det skal der gøres noget ved. Ellers bliver det aldrig anderledes, siger han til Politiken.

Heller ikke på Christiansborg er der ubetinget opbakning til en ny type botilbud til de særligt farlige patienter. Psykiatriordfører fra Dansk Folkeparti, Liselott Blixt, efterlyser flere sengepladser i psykiatrien, så man kan blive behandlet og indlagt den tid, det kræver – og SF's psykiatriordfører Trine Torp efterspørger på sin facebook side politisk mod og handlekraft til at styrke en udsultet psykiatri.

- Vi har patienter i psykiatrien, der udskrives for tidligt. Vi har bosteder, hvor normeringen er så skrabet, at man risikerer, at konflikterne eskaleres, fordi der ikke er tid til den nødvendige kontakt mellem medarbejdere og beboere. Og vi har en socialpsykiatri, hvor der ikke er tid nok til den bostøtte og sociale indsats, der skal til, for at folk kan leve i egen bolig. Hvorfor ikke sætte ind med forbedringer her?, skriver hun.

Tvang er ikke løsningen

Som udgangspunkt er Socialpædagogerne glade for, at regeringen nu endelig tager initiativ til at løse problemerne med vold på bosteder. Men selvom det endnu ikke står helt klart, hvordan en ny mellembiform skal skrues sammen, og hvor vidt det bliver under serviceloven eller sundhedslovgivningen, så advarer Verne Pedersen mod at tro, at øgede magtbeføjelser, mere medicin og tvang er den rette løsning.

- Hvis formålet med de nye mellembiformer er øget adgang til tvang, magt og medicinering for en bestemt gruppe borgere, så er det en forkert vej at gå. Vi risikerer jo, at hvis fysisk tvang og medicinering bliver udgangspunktet i arbejdet, så bliver de nye institutioner bare en form for opbevaring for mennesker, som vi på en måde har opgivet.

Fra et fagligt synspunkt vil det være en langt bedre løsning at opgradere de tilbud, vi har i forvejen, siger hun.

Et synspunkt der bakkes op af bl.a. Bedre Psykiatri og Dansk Psykiatrisk Selskab, hvis formand, Torsten Bjørn Jacobsen i Politiken udtrykker bekymring over, at magtbeføjelserne udvides på de nye mellembiformer.

- Det er problematisk, hvis der skal bruges tvang på de nye institutioner, når målet er at bruge mindre tvang. Samtidig er jeg bekymret over udsigten til endnu behandlingssektor, når erfaringen viser, at det netop er, når patienten går fra en sektor til en anden, at problemerne opstår. Jeg forstår ikke, hvordan svaret på vold, misbrug og utilstrækkelig behandling på bostederne er at etablere endnu behandlingssektor.

Flere specialiserede tilbud

Et er, hvad fagforbund, politikere og foreninger har af tanker om udfordringen inden for psykiatrien - noget andet er, hvordan man forholder sig til det ude på de bosteder, der allerede i dag arbejder med målgruppen. Tidligere på sommeren, hvor der blev holdt en høring på Christiansborg om behandlings- og botilbud i psykiatrien, talte Socialpædagogen med flere forstandere om deres bud på en løsning.

Fra forstander på § 108 botilbuddet Pilekrogen, Nille Jensen, lød det bl.a., at der er brug for flere små specialiserede tilbud, hvor kerneopgaven er målrettet netop disse borgere.

- Det dur ikke med store centrale institutioner, hvor man blander målgrupperne for meget, for så går det galt, når man pludselig står med de her borgere. I stedet skal man oprette flere små botilbud med gode fysiske rammer og dele borgerne op i mindre, overskuelige grupper – og så skal man selvfølgelig have de rigtige faglige kompetencer og nor-

meringer. Det har vi gjort i 18 år – og det går rigtig godt, sagde Nille Jensen.

Det er ikke værdigt

Hendes forstanderkollega på det socialpsykiatriske tilbud Solvang, Anne Røder, opfordrer til, at man frem for at oprette et helt nyt tilbud i stedet arbejder målrettet med at styrke netværket omkring den enkelte psykisk syge borger.

- Vi har et tilbud, der fungerer – og nogle rammer, som borgeren kender og er tryk ved. Men desværre føles det ofte som om, det alene er bostedets ansvar at sikre, at borgeren får den nødvendige hjælp. Og jeg må være ærlig og tilstå, at vi mange gange oplever, at der er kø ved håndvasken, når det for alvor brænder på, siger hun med henvisning til de situationer, hvor der er behov for fx en akut hjælp til en psykotisk borger.

- Så er det, vi oplever, at der ikke er plads i behandlingspsykiatrien, fordi lægen ikke har tid til at rykke ud her og nu – og at vi skal vente i lang tid på en samtale i distriktspsykiatrien eller på, at der gives tilsagn til misbrugsbehandling, siger Anne Røder.

Hun gør samtidig opmærksom på, at man ved at oprette et helt nyt tilbud risikerer at skabe større usikkerhed hos de borgere, der i forvejen har det svært.

- Vi flytter frem og tilbage med mennesker, der virkelig har det dårligt – og hver gang vi flytter et menneske, skal vedkommende bruge ressourcer på at tilpasse sig. Det synes jeg hverken er rimeligt, fornuftigt eller værdigt.

Tidligere på året præsenterede Socialpædagogerne sammen med Dansk Sygeplejeråd, FOA og Dansk Socialrådgiverforening en fælles national handleplan mod vold på arbejdet – den kan du læse her: kortlink.dk/mzfb ■

Vi har patienter i psykiatrien, der udskrives for tidligt. Vi har bosteder, hvor normeringen er så skrabet, at man risikerer, at konflikterne eskaleres, fordi der ikke er tid til den nødvendige kontakt mellem medarbejdere og beboere. Og vi har en socialpsykiatri, hvor der ikke er tid nok til den bostøtte og sociale indsats, der skal til, for at folk kan leve i egen bolig. Hvorfor ikke sætte ind med forbedringer her?

Trine Torp,
psykiatriordfører SF

INKLUSION

Det går i den rigtige retning

Elever med særlige behov er blevet gladede for at gå i skole, viser undersøgelse fra SFI

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

De seneste to år er trivslen steget hos de elever, som tidligere har modtaget undervisning et specialtilbud – men nu er ført tilbage til normalklasser. Men udfordringer er stadig, at denne gruppe elever med særlige behov er mindre fagligt aktive i gruppearbejde og diskussioner end deres klassekammerater.

Det viser en ny undersøgelse fra SFI, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, som over tre år har samlet data via et såkaldt inklusionspanel bestående af ca. 9.000 skoleelever fordelt på 400 skoler.

Eleverne har løbende svaret på spørgsmål om deres egen trivsel, deres oplevelse af klassens trivsel – og deres faglige og sociale deltagelse i skolen. Og der har i undersøgelsen både været fokus på de elever, der er blevet tilbageført til folkeskolen fra en specialklasse eller en specialskole – og på deres klassekammerater i folkeskolen.

Selvom det ser ud til, at elever med særlige behov trives bedre, så er der stadig et gab mellem tilbageførte elever og støtte elever på den ene side og de øvrige elever på den anden side, når det kommer til den faglige deltagelse i skolen. Det samme gælder disse elevers sociale deltagelse. De tilbageførte elever deltager lidt mindre i det faglige og er ikke ofte med i klassediskussioner og gruppearbejde.

Stiller særlige krav

Seniorforsker på SFI, Chantal Nielsen, som har været med til at lave analysearbejdet, siger til folkeskolen.dk, at en af for-

klaringerne kan være, at netop elever med særlige behov stiller særlige krav til skolernes arbejde med inklusion.

- Nogle af de tilbageførte elever vil have nogle særlige behov, der skal tages hensyn til. Måske bliver de taget ud af klassen for at få særlig tilrettelagt undervisning i mindre grupper for eksempel, så de dermed deltager mindre i klassens fællesskab. Det kan være en mulig forklaring, siger hun.

En tidligere undersøgelse fra inklusionspanelet har vist, at der i de almene klasser er op til otte pct. af eleverne, som får særlig støtte i forbindelse med undervisningen. ■

TREPARTSAFTALE

Tusindvis af praktikpladser på vej

Op mod 10.000 nye praktikpladser på vej til unge på erhvervsuddannelserne. Det er resultatet af anden del af årets trepartsforhandlinger

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Jeg er glad for, at det lykkes for os i LO at indgå en trepartsaftale med regering og arbejdsgiverne. En aftale som betyder nye nødvendige praktikpladser til erhvervsuddannelserne.

Sådan lød meldingen fra Socialpædagogens formand,

Benny Andersen, umiddelbart efter, at regeringen, arbejdsgiverne og fagbevægelsen fredag den 19. august præsenterede anden del af årets trepartsforhandlinger.

- Det er godt både for de unge mennesker, som står og skal i gang med en erhvervsuddannelse, at de kan få lærepladser – men det er også godt for Produktionsdanmark, at vi får udlært fremtidens arbejdskraft. En stærk privat sektor er nødvendig for vores velfærdssamfund. Den er jo medvirkende til at finansiere den offentlige sektor, siger Benny Andersen.

En anden del af aftalen handler om opkvalificering og efteruddannelse af arbejds-

styrken. Der bliver nedsat en analysegruppe, som skal kulegrave hele systemet for videre- og efteruddannelse af voksne – herunder AMU-skolerne.

- Det er fint at få sat et analysearbejde i gang. Vi har dog til gode at se et resultat på hele området for voksen- og efteruddannelse, der trænger til et gevaldigt boost. Det er vigtigt for Socialpædagogerne med en aftale for det samlede arbejdsmarked, ikke kun AMU, men helt op til diplomniveau. Der skal være fokus på uddannelse, der kan bruges til noget.

Arbejds miljø næste gang

Aftalen omkring praktikpladser er anden runde af et længe-

varende forløb, hvor den første trepartsaftale i foråret handlede om integration på arbejdsmarkedet - og næste runde falder om et halvt års tid. I den forbindelse ser Benny Andersen frem til at få sat arbejdsmiljø på dagsordenen.

- Jeg håber, at arbejdsmiljø kan blive en væsentlig del af næste forhandlingsrunde efter OK17. Mange mennesker nedslides i deres arbejdsliv. Det har store menneskelige konsekvenser, og der er markante samfundsmæssige fordele at hente ved at forebygge og sikre et godt arbejdsmiljø. Vores medlemmer har nogle særlige udfordringer på arbejdsmiljøområdet, så det er et vigtigt fokusområde for mig. ■

SEKSUALITET

Forening vil nedbryde tabu om sex

Med et nyt inspirationskatalog skal det være lettere at tage fat på de etiske dilemmaer, der opstår, når man som fagperson skal give støtte til seksualitet hos borgere med funktionsnedsættelser

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Hvad gør man som socialpædagog, hvis en multihandicappet borger viser tegn på at være seksuelt opstemt? Og hvordan fortæller man bedst om onani – eller introducerer seksuelle hjælpemidler? Det – og mange andre af hverdagens udfordringer omkring borgernes seksualitet tager et nyt inspirationskatalog hul på. Med 'Multiple funktionsnedsættelser og seksualitet' ønsker Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH) og Socialt Udviklingscenter SUS at gøre det lettere for professionelle at håndtere nogle af de etiske dilemmaer, som opstår, når professionelle skal give støtte til seksualiteten hos borgere med meget omfattende funktionsnedsættelser.

I dagens Danmark er seksualitet og handicap stadig et område, som er enormt tabubelagt, og det tabu arbejder vi for at bryde. Seksualitet er vigtig for alle mennesker – og særligt når man er ung uanset ens handicap. Men for unge med multiple funktionsnedsættelser kan det være svært at sætte ord på denne vigtighed,

og derfor ønsker vi med denne rapport at være den stemme, som starter den samtale, der er nødvendig for at nedbryde tabu, siger formand for SUMH, Sigrid Stilling Netteberg i en pressemeddelelse.

Seksualitet på dagsordenen
Inspirationskataloget henvender sig målrettet til fagprofessionelle, der arbejder med mennesker med svære handicap. Fem bosteder og aflastningstilbud har afprøvet en række forskellige indsatser og tilgange til arbejdet med seksualitet – og deres erfaringer, anbefalinger og forslag er indarbejdet i kataloget.

Her fremgår det bl.a., at det allerførste skridt er at sætte seksualitet på dagsordenen – og etablere et fælles handlegrundlag for personalet. De bosteder, der har været med i processen, fik fx besøg af en specialkonsulent fra SUMD – og de oplevede efterfølgende, at der kom langt større åbenhed om at tale om seksualitet og personalets støtte til borgerne.

Et af budskaberne i kataloget er, at en god seksualitet i balance kan være med til at give livskvalitet for en gruppe borgere, der ellers kan leve et besværligt liv pga. deres svære funktionsnedsættelser. Og det hverken handler om prostitution eller om personaleudførte seksuelle ydelser – det handler om at skabe nogle gode rammer for, at borgerne får glæde af deres egen seksualitet. Nogle gange skal der måske ikke mere til, end at en borger får mulighed for at se sin egen nøgne krop i et spejl.

Du kan downloade inspirationskataloget på ligelyst.dk ■

NOTER

Også AMR uden overenskomst er beskyttet

Selv om man er ansat på en arbejdsplads uden overenskomst, kan man som arbejdsmiljørepræsentant have samme afskedigelsesbeskyttelse som overenskomstdækkede tillidsmænd. Det fastslår en ny dom fra Østre Landsret. Arbejdsmiljøloven sikrer ikke i sig selv arbejdsmiljørepræsentanten, men landsretten fandt, at formålet med arbejdsmiljølovens § 10, stk. 2 – at beskytte arbejdsmiljørepræsentanter mod afskedigelse – giver anledning til at sidestille arbejdsmiljørepræsentantens rettigheder med tillidsvalgte på tilsvarende overenskomst. Retten tilkendte arbejdsmiljørepræsentanten en godtgørelse for usaglig afskedigelse svarende til fem måneders løn.

mad

Forskning skal forhindre vold i psykiatri

Når medarbejdere på fx bosteder, i psykiatrien eller i fængsler udsættes for vold og trusler, risikerer de at udvikle symptomer på angst, depression og posttraumatisk stresssyndrom. Derfor er der behov for at udvikle konkrete redskaber til at forebygge vold og trusler. Sådan lyder baggrunden for, at forskere på Arbejdsmedicinsk Klinik i Herning nu går i gang med et forskningsprojekt, der skal forebygge vold og trusler. Ca. 400 medarbejdere fra 16 arbejdspladser fra psykiatrien og Kriminalforsorgen indgår efter planen i projektet, hvor forskerne i samarbejde med ledelse og medarbejdere skal udvikle konkrete redskaber, der fokuserer på hele arbejdspladsen – såkaldt integreret voldsforebyggelse.

tln

Socialt udsatte unge skal have ret til efterværn

Mens flere partier diskuterer skattelettelser, har SF for nylig spillet ind med et forslag til et omfattende velfærdsløft, der bl.a. indeholder et forslag om, at der indføres efterværn. I sit udspil skriver SF: "Socialt udsatte unge, der fylder 18 år, skal have ret til en opfølgende indsats, så de får hjælp til at komme godt i gang med en uddannelse mv. I dag er der mange socialt udsatte unge, der i 18-års fødselsdagsgave får at vide, at nu må de klare sig selv. Desværre er der mange, der ikke pludselig kan leve op til det krav, bare fordi de er blevet myndige. SF foreslår, at der indføres efterværn i tre år, efter den unge er fyldt 18 år."

tln

Skærpet tilsyn giver flere strakspåbud

I løbet af årets første syv måneder har Arbejdstilsynet givet flere strakspåbud om vold på bosteder, end det gjorde i hele 2015. Det skriver Avisen.dk. Nye tal fra tilsynet viser, at der per 1. august i år er givet 37 strakspåbud om vold og traumatiske hændelser, hvor der sidste år blev givet 25 i alt. Et strakspåbud gives i de tilfælde, der er så alvorlige, at problemet skal løses med det samme. Ifølge tilsynschef i Arbejdstilsynet, Mette Thidemann, skyldes udviklingen, at tilsynet har været på en del flere besøg på bosteder i år, fordi indsatsen nu er målrettet arbejdspladser med de største problemer med arbejdsmiljøet. Et påbud gives typisk, når arbejdspladsens indsats i forhold til forebyggelse og håndtering af vold og traumatiske hændelser ikke matcher risikoen.

tln

BØGER

Redigeret af Tina Løvbom Petersen

Tværprofessionelt samarbejde om udsatte børn og unge

Af Jens H. Lund

Mens tværprofessionelt samarbejde mellem pædagoger, lærere og socialrådgivere om udsatte børn og unge længe har været en vigtig del af professionel praksis, så er modulet 'Det Tværprofessionelle Element' et forholdsvis nyt element i grunduddannelserne for de tre faggrupper.

Med denne studiebog bliver studerende introduceret til en række teoretiske per-

spektiver på tværprofessionelt samarbejde om udsatte børn og unge med fokus på begreber som udsathed, børneperspektiv, sporing, radikaliserings og overgange. Bogen er bygget op i to dele, hvor første del tager sig af det teoretiske, mens anden del af bogen præsenterer en række praksis eksempler og cases fra tværprofessionelt samarbejde i fx boligforeninger, idrætslivet, på det kulturelle område, i det kommunale system og i forskellige institutioner. Et kapitel handler fx om den socialpsykiatriske ungdomsinstitution Holmstrupgård, hvor det beskrives, hvordan politiske reformer og samfundsmæssige strømninger har påvirket det tværprofessionelle samarbejde både på det strukturelle og det uformelle plan. Bogen fungerer fint som inspiration og diskussion af det tværprofessionelle samarbejde om udsathed i praksis.

Turbine Akademisk. 384 sider. 250 kr.

Jura for pædagoger

Af Mary Stisen

Her er en bog, der er skrevet direkte til undervisningen på pædagoguddannelsen og til dem, der arbejder indenfor det pædagogiske felt enten med børn og unge eller med voksne med særlige behov. Som overskriften antyder, handler det om jura – for selvom pædagoger ikke forventes at kunne beherske en masse paragraffer og juridiske regler, så er der visse juridiske områder, pædagoger bør have et omfattende kendskab til for at kunne udfylde pædagogfaget tilfredsstillende. Med bogen her håber

forfatteren, som selv er uddannet både pædagog, socionom og jurist, at juraen ikke bliver overset hverken på studiet eller i arbejdslivet. Bogen indeholder en række praktiske eksempler hentet fra den pædagogiske hverdag – og behandler emner som retskilder, forvaltningsret, tværprofessionelt samarbejde, servicelovens regler i forhold til børn og unge og voksne med særlige behov, dagtilbudsloven, erstatningsretlige regler for børn og unge og ansatte samt dele af familieretten. I 'Jura for pædagoger' er alle regler samlet ét sted, så derfor kan man med fordel lade bogen ligge fremme på arbejdspladser, hvor pædagoger arbejder. Bogen udkom første gang i 2011, men denne anden udgave er opdateret med henblik på aktuelt gældende lovgivning.

Hans Reitzels Forlag. 189 sider. 225 kr.

Pædagogiske miljøer og aktiviteter / Profession og samfund

Af Flemming B. Olsen

Med disse to nye grundbøger venter hhv. ni og ti kapitler, der er rettet direkte mod pædagogstuderendes grundfaglighed.

Forfatteren har taget udgangspunkt i den nye bekendtgørelse, der trådte i kraft i 2014, så begge bøger er bygget op efter uddannelsens fællesdel på første år af studiet. Pædagogiske miljøer og aktiviteter fokuserer på de centrale videns- og færdighedsmål, som danner udgangspunkt for det samlede pædagogiske arbejdsområde. Sprog, samtale og læring, idræt og bevægelse og metoder i pædagogisk arbejde er nogle af overskrifterne – og de enkelte kapitler referer til områdets kompetence-, videns- og færdighedsmål. Bogen går i dybden med, hvordan sociologien, psykologien, kulturforskningen og videnskabsteorien ser på det pædagogiske område. I bogen Profession og samfund kommer læseren igennem den danske velfærdshistorie og den udvikling, der er sket inden for uddannelsen og arbejdet som pædagog. Et af kapitlerne handler specifikt om socialpædagogik og mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, ligesom bogen også kommer omkring praktikken i uddannelsen og praktikken som læringsrum, pædagogprofessionens dilemmaer samt pædagogiske rutiner.

Frydenlund. Henholdsvis 262 og 236 sider. 299 kr. per bog.

Udsatte voksne og socialt arbejde

Bettina Myggen Jensen og

Inge Schiermacher

Et af kerneområderne i socialt arbejde er udsatte voksne – og det er et felt, der er så bredt, at det kan være svært at trække skarpe grænser. For hvad er udsathed overhovedet? Kan man tale om én samlet gruppe, der dækker så forskellige emner som handicap, hjemløshed, misbrug og sindslidelser? Og hvilke udfordringer kendetegner så arbejdet med udsatte voksne? Bogen her forsøger at give et samlet overblik over et ret komplekst område – og er skrevet som en grundbog til uddannelser på det sociale og pædagogiske område. Første del af bogen gennemgår den specialiserede sociale indsats med fokus på bl.a. recovery og rehabilitering, helhedssynet i socialt arbejde, voksenudredning og marginalisering og stigmatisering. Del to beskriver de lovgivningsmæssige rammer for voksenområdet, herunder sagsbehandling, støttetilbud og magtanvendelse. Endelig dykker bogens tredje og sidste del ned i selve den specialiserede sociale indsats og kigger nærmere på områder som psykisk sygdom, udviklingshæmning, handicap, rusmiddelproblemer, prostitution og hjemløshed. Bogens forfattere omfatter fagpersoner fra praksis og fra uddannelsessektoren, som tilsammen repræsenterer mange års erfaring og forskning på området.

Hans Reitzels Forlag. 376 sider. 400 kr.

ANBRINGELSESREFORMEN

Anbragte børn svigtes af systemet

Ti år efter anbringelsesreformen får anbragte børn stadigvæk langt fra den hjælp de har brug for og krav på. Socialpædagerne vil reformere sagsbehandlingen

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Tænk sig – ti år efter anbringelsesreformen, skal vi fortsat opleve en helt igennem uacceptabel sagsbehandling af børnesagerne.

Sådan siger Socialpædagogernes formand, Benny Andersen efter en ny rapport fra Rigsrevisionen viser, at alt for mange anbragte børn stadig ikke får den behandling, som de har krav på ifølge loven.

Da Folketinget i 2006 gennemførte Anbringelsesreformen, var det på baggrund af en alt for dårlig håndtering af anbringelsessager på børneområdet. Reformen skulle sikre, at anbragte børn fik de samme muligheder som andre børn for at få en uddannelse, et arbejde og et familieliv, blandt andet ved at styrke kvaliteten af kommunernes sagsbehandling i anbringelsessagerne.

Her ti år efter er resultatet desværre, at reformen langt fra har virket efter hensigten. I rapporten kritiserer statsrevisorerne således, at kommunernes sagsbehandling i mange anbringelsessager ikke overholder lovens krav om børnesamtaler, handleplaner og børnefaglige undersøgelser. Kritikken rettes også mod Social- og Indenrigsministeriet, som ifølge rapporten ikke har understøttet kommunerne tilstrækkeligt til at indfri anbringelsesreformens formål.

- Det er altså udsatte børn og unges livschancer, vi taler om. Al snak om forebyggelse, tidlig

indsats og forskellige modeller giver jo ikke mening, når der er så store fejl og mangler. Det ville vi aldrig tillade på andre områder. Og det burde vi heller ikke tillade, når vi snakker udsatte børn og unges liv. Jeg er faktisk ret rystet over, at vi fortsat skal være vidne til det, siger Benny Andersen.

Plads til forbedringer

I KL indrømmer udvalgsformand Thomas Adelskov, at kommunernes sagsbehandling på anbringelsesområdet ikke har været tilfredsstillende.

- Vi skal blive bedre, det er der ingen tvivl om, og derfor tager vi kritikken til os. Kritikken er delt i to. Nogle fejl består i, at vi kommer en dag eller to for sent i forhold til at udarbejde en handlingsplan. Og så er der en mere alvorlig kritik af, at vi ikke er gode nok til at inddrage børn i forhold til deres egne sager, og det har vi i de seneste par år arbejdet med, siger han.

At inddrage barnet gennem børnesamtaler er en af grundpillerne i anbringelsesreformen. Dels for at øge barnets retssikkerhed - og dels for at sikre, at barnet kan formulere egne ønsker for, hvordan fremtiden skal se ud, og hvordan barnet gerne vil udvikle sig. Netop børnesamtaler er et af de punkter, hvor kommunerne har svigtet stort. I situationer, hvor kommuner skal flytte eller hjemgive et barn, undlod kommunerne at afholde børnesamtaler med 65 % af børnene, inden de traf afgørelsen.

I forbindelse med Rigsrevisionens rapport udtalte Socialminister Karen Ellemann, at hun må erklære sig enig i kritikken – men at det ikke er lovgivningen, den er gal med. Til DR sagde ministeren bl.a.:

- Jeg synes, at vi har lavet de rigtige reformer, herunder anbringelsesreformen og barnets reform. Det, der historisk

set er fejlen her, det er vores fokus på at få tingene ordentligt implementeret – og det er der, vi har set og stadigvæk ser alt for mange lovbrud. Der bliver ikke talt med de børn, det handler om, og der bliver ikke lavet tilstrækkelige handleplaner.

Gentænk indsatsen

Også LOS – De private sociale tilbud – opfordrer kommunerne til at styrke indsatsen over for anbragte børn, og det skal ifølge direktør Michael Graatang i høj grad ske ved at sikre, at kommunerne bliver bedre til at visitere børnene og har større fokus på resultatdokumentation af indsatsen.

- Vi ved fra vores medlemmer, at handleplanerne for børnene enten er mangelfulde eller ikke eksisterende. Der er ikke inddraget børnefaglig bistand, og der er ikke gennemført børnesamtaler. Det gør, at arbejdet med børnene mangler mål og fagligt grundlag. Alt for ofte ser vi, at det bliver det økonomiske incitament, der bliver afgørende for valg af anbringelsessted frem for en god og gennearbejdet handleplan. Derfor håber vi meget, at kommunerne nu lytter til kritikken fra Statsrevisorerne, siger Michael Graatang til DenOffentlige.dk.

Ifølge Benny Andersen er der brug for mod til at re-tænke hele feltet.

- At vi nu ti år senere står her igen, bør give anledning til, at man laver fundamentalt om. Hele sagsbehandlingsområdet skal laves om, så man under sagsbehandlingen – på tværs af faggrænser - inddrager den viden og de faglige kompetencer, der er omkring børnene. Og det må være KL, som her skal tage første skridt.

Læs Rigsrevisionens beretning om indsatsen over for anbragte børn på kortlink.dk/mzak ■

Det er altså udsatte børn og unges livschancer, vi taler om. Al snak om forebyggelse, tidlig indsats og forskellige modeller giver jo ikke mening, når der er så store fejl og mangler. Det ville vi aldrig tillade på andre områder. Og det burde vi heller ikke tillade, når vi snakker udsatte børn og unges liv. Jeg er faktisk ret rystet over, at vi fortsat skal være vidne til det,

Benny Andersen, formand
Socialpædagerne

OVERGREB

Gråzoneprostitution skal forebygges

Nyt projekt skal forebygge, at udsatte og sårbare unge på sydsjællandske opholdssteder presses til at sælge sex

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

50 opholdssteder og døgninstitutioner på Sydsjælland vil over de kommende to år få chancen for at sætte ind over for gråzoneprostitution blandt børn og unge – dvs. når unge udveksler sex for ydelser som gaver, stoffer, husly eller beskyttelse.

Med støtte fra Velux Fonden har LivaRehab, Center for behandling og rehabilitering af kvinder, netop skudt et nyt metodeudviklingsprojekt i gang for at forebygge gråzoneprostitution blandt udsatte børn og unge.

Målet med projektet er at klæde det pædagogiske personale på opholdsstederne bedst muligt på til at forebygge, at der sker seksuelle overgreb.

– Gråzoneprostitution er ikke champagne og Chanel tasker, men overgreb. Det er unge udsatte, der alt for ofte kommer ud i uoverskuelige situationer, hvor deres grænser bliver overtrådt, og det kan skade dem

meget. Vi er derfor glade for at få mulighed for at forebygge gråzoneprostitution ved at dele vores viden og de redskaber, som bostederne efterspørger, siger direktør for LivaRehab, Flora Ghosh, i en pressemeddelelse.

Der mangler viden

I 2015 udgav LivaRehab rapporten 'Unge til salg – et projekt om gråzoneprostitution blandt udsatte børn og unge', som blev præsenteret på en høringskonference. Blandt rapportens konklusioner var, at der er et stort behov for en koordineret indsats på området for at mindske risikoen for, at børn og unge finder vej ind i gråzoneprostitu-

tion – og at denne vej er kortere for udsatte børn og unge end for børn og unge fra ressourcerstærke familier. Disse børn og unge er derfor afhængige af, at de pædagogiske og socialfaglige medarbejdere ved, hvordan de bedst forebygger problemet.

– Vi spurgte i 2014 landets opholdssteder til deres viden om forebyggelse af gråzoneprostitution blandt anbragte børn og unge. Undersøgelsen viste, at et stort flertal af det pædagogiske personale efterspørger både viden og redskaber til at forebygge gråzoneprostitution for dermed at undgå, at de bliver yderligere udsatte, lyder det fra Flora Ghosh. ■

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Bedre livskvalitet med sundhedstjek

Rutinemæssigt sundhedstjek af udviklingshæmmede borgere er med til at opspore sygdomme i tide og give borgerne større livskvalitet, viser projekt i Roskilde Kommune

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Otte ud af ti havde behov for behandling eller ekstra undersøgelser. Det afslørede et rutinemæssigt sundhedstjek af i alt 72 udviklingshæmmede borgere over 30 år, som har deltaget i Pro-

jekt Sundhedstjek i Roskilde Kommune. Projektet går ud på, at den praktiserende læge giver den udviklingshæmmede borger et grundigt sundhedstjek ud fra et sundhedsskema, som borgeren på forhånd har udfyldt sammen med sin hjemmevejleder.

Hos Landsforeningen LEV kalder landsformand Sytter Kristensen resultaterne markante – men ikke overraskende.

– Når et rutinemæssigt sundhedstjek afslører, at otte ud af ti har brug for behandling, dokumenterer det endnu engang, at der er behov for et landsdækkende tilbud om sundhedstjek til mennesker med udviklingshæmning, siger hun om projektet til lev.dk

Baggrunden for Projekt Sundhedstjek er, at mange udviklingshæmmede ikke selv går til lægen, hvis de har det skidt – og derfor har Sundhedsstyrelsen forsøgt at gennemføre sundhedstjek af udviklingshæmmede i fem kommuner, herunder Roskilde, der som de første er klar med en midtvejsstatus.

Får et bedre og længere liv

De foreløbige resultater viser bl.a., at for knap halvdelen af borgerne gav resultatet af blodprøven anledning til yderligere behandling eller udredning, at omkring en tredjedel af borgerne havde nedsat hørelse – og at knap en tredjedel havde problemer med fødderne, ligesom

hver femte skulle i behandling for mangel på D-vitamin.

I Roskilde Kommune er borgmester Joy Mogensen ikke i tvivl om, at sundhedstjekket har store lokale og nationale perspektiver.

– Rigtig mange udsatte borgere vil få et både bedre og længere liv, og vi kan som samfund hente en økonomisk gevinst, når vi fanger sundhedsproblemerne tidligt. Jeg håber, at man hurtigt får udrullet sundhedstjekket i hele landet, siger borgmesteren i en pressemeddelelse.

På baggrund af midtvejsresultaterne udvides projektet nu til også at omfatte sundhedstjek af udviklingshæmmede borgere under 30 år. Projektet forventes afsluttet i sensommeren 2017. ■

Konference - 28. og 29. november 2016

Legens potentiale

Legs betydning for følelses-,
personlighedsmæssig og social læring

Se meget mere og tilmeld dig på docenten.dk

1-årig efteruddannelse i

Neuroaffektiv Udviklingspsykologi for børn og familier

Se meget mere og tilmeld dig på docenten.dk

Forældretræningsprogrammet

Forældre på alle strenge

Se meget mere på foraldrestreng.dk

Tilmeld dig forløbet på docenten.dk

Gå ind på docenten.dk og tilmeld dig vores nyhedsmail
inden d. 01.10.2016, så deltager du i lodtrækningen om
bogsættet *Neuroaffektiv Udviklingspsykologi 1-3*,

docenten.dk/nyhedsmail

VIND
Trilogien af
Susan Hart

DOCENTEN.DK

Få nyeste kurser, konferencer mv. direkte i din "new feed" på facebook // facebook.com/docenten.dk

BLID SOM ET LAM DEN ENNE DAG KLASSENS SORTE FÅR DEN NÆSTE

FÅ INSPIRATION, VEJLEDNING OG VÆRKTØJER TIL AT
INKLUDERE BØRN OG UNGE MED ADHD I FOLKESKOLEN.

SE DET NYE KURSUSKATALOG PÅ
LANGAGER-EDUCATION.DK ELLER
KONTAKT EN AF VORES KONSULENTER
PÅ 86287355 OG FÅ EN SNAK OM EN
SKRÆDDERSYET LØSNING.

LANGAGER
EDUCATION

KREDSNYT & KALENDER

LILLEBÆLT

Høstfest i seniorsektionen

9. september kl. 14.00 – ?

Danmarksgade 16, 5000 Odense C. Pris: 75 kr. for medlemmer af seniorsektionen og 150 kr. for øvrige. Det nærmere program sendes ud og lægges på hjemmesiden senere. Det bliver grillmad, så vi håber på godt vejr. Tilmelding senest den 2. september til seniorsektionsformand Didde Lyneborg på tlf. 6091 3490.

Forkælelse og velvære i Kolberg, Polen

1. – 4. november

Bliv klar til vinteren i Polen. Der er inkluderet tre behandlinger i prisen. Der er kun 54 pladser i bussen, så du skal være hurtig. Det nærmere program kan læses på hjemmesiden og der er bindende tilmelding senest 1. september til seniorsektionsformand Didde Lyneborg på tlf. 6091 3490.

MIDT- OG VESTJYLLAND

Medlemsmøde for ledere og mellemledere

22. september kl. 8.30 – 14.00

Vejlsøhus, Vejlsøvej 51, Silkeborg. Forfatter, forsker, filosof og foredragsholder Leon Lerborg har årtiers

erfaring med ledelse og styring inden for den offentlige sektor. 'Styringsparadigmer – et overblik over fortid og fremtid' er overskriften på hans oplæg. Tilmelding senest 8. september på www.sl.dk/midtogvestjylland eller mail midtogvestjylland@sl.dk

MIDTSJÆLLAND

Seniortur til Anneberg-parken

21. september

Se opsamlingstider og -steder på www.sl.dk/midtsjælland Turen starter på det Psykiatriske Museum i Nykøbing Sj., hvor der vil være foredrag og rundvisning. Efter frokost besøges Hempel Glasmuseum også med rundvisning. Pris 325 kr. for medlemmer og 375 kr. for ikke-medlemmer. Tilmelding senest 5. september på www.sl.dk/midtsjælland eller på mail midtsjaelland@sl.dk. Husk at oplyse opsamlingssted og antal deltagere.

Informationsmøder om efterløn

3. oktober kl. 16.00 – 17.30

3. oktober kl. 18.15 – 20.00

Solgården, 'Aktivitet og samvær', Mellemvang 9, 4300 Holbæk. Har du styr på din efterløn? Kom og få svar på dine spørgsmål og bliv klogere på dine muligheder. Mødet kl. 16.00

er for medlemmer født før 1. januar 1956. Mødet kl. 18.15 er for medlemmer født efter 1. januar 1956. Tilmelding senest den 26. september på www.sl.dk/midtsjælland

Den tredje alder – gør den til din bedste

2. november kl. 14.30 – 16.15

Kredskontoret, Nørregade 8, 4100 Ringsted. Foredragsholder og forfatter Hanne Faldborg har ord for at kunne rive en hel forsamling med, da foredragene er spækket med humor, vid og bid. Man bestemmer selv, om man vil være tilskuer eller deltager i den tredje alder. Deltagelse er gratis. Tilmelding senest den 3. oktober på midtsjaelland@sl.dk eller 7248 6550.

NORDJYLLAND

Bliv klogere på din pensionsordning i PKA

21. september kl. 19.00 – 21.30

Kredskontoret, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby. Ved du hvordan du er dækket i pensionskassen? Hvem der får udbetalingerne fra pensionskassen, når du dør? Hvad du skal være opmærksom på, hvis du går ned i arbejdstid, fratræder din stilling, bliver syg, skal have alderspension og meget, meget mere! Vær obs på, at der min. skal være 25 deltagere for at vi holder mødet. Tilmelding senest 7. september til piagrabe@gmail.com, oplys navn og fødselsdato.

Byvandring i Aalborg, vi ser på gavlmalerier!

11. oktober kl. 15.30

Vi mødes på Budolfiplads kl. 15.30. Vi ser på nogle af byens spændende gavlmalerier sammen med Lars Bang. Efter turen går vi på Ulla Therkelsen, hvor vi slutter af med en sandwich og en øl/vand. Tilmelding er bindende og efter først til mølleprincippet. Se mere på www.sl.dk/nordjylland. Tilmelding senest den 5. oktober på nordjylland@sl.dk med oplysning om navn og fødselsdato.

NORDSJÆLLAND

Medlemsmøde med Chloe Avo Holm

13. oktober kl. 16.00 – 18.00

Kredskontoret, Østergade 6A, 3400 Hillerød. Kom og hør Chloe Avo

Holm, forfatter til bogen Stjernebarn, fortælle sin historie om et uendeligt hårdt liv som tidligere narko-prostitueret, men også historien om en kvinde, der har formået at rejse sig og skabe et godt liv for sig selv. På trods. Tilmelding senest den 10. oktober på www.sl.dk/nordsjælland eller nordsjaelland@sl.dk

Pædagogisk medlemsmøde om inklusion

1. november kl. 16.00 – 19.00

Professionshøjskolen UCC, Carlsberg vej 14, Hillerød. Foredragsholder og socialpædagog Rune Strøm vil give et tankevækkende indblik i, hvad der egentlig ligger i inklusion – og hvilke typer af inklusion der findes. Hvad sker der i grupper, hvor inklusion og trivsel har sunde vilkår, og hvad karakteriserer grupper, hvor inklusion vinder indpas? Tilmelding senest 28. oktober på www.sl.dk/nordsjælland eller nordsjaelland@sl.dk

STORKØBENHAVN

Musikmuseet Ragnarock i Roskilde for seniorer

21. september kl. 14.00

Rabalderstræde 16, Roskilde. Rundvisningen varer en time. Kl. 16.30 spiser vi i cafeen. Pris: 175 kr. (375 kr. for gæster – kun en gæst pr. medlem). Se mere på: www.sl.dk/storkoebenhavn. Betaling senest 7. september på konto: 5332-0000244491

Temadag om det gode TRIO-samarbejde

3. oktober kl. 9.00 – 15.00

Hejrevej 43, 2400 København NV. Mødet henvender sig til TR, AMR og leder på arbejdspladsen og det er en forudsætning for deltagelse på denne temadag, at alle tre parter deltager. Formål: Øget klarhed over hvordan vi styrker og udvikler samarbejdsrelationen i TRIO'en. Oplægsholder: Bjørn Nygaard fra Center for Konfliktløsning. Læs mere og tilmeld dig senest den 23. september på www.sl.dk/storkoebenhavn

Socialpædagogernes dag

13. oktober

Herlev Medborgerhus, Herlevgårdsvej 18, 2730 Herlev. På konferencen i år skal vi beskæftige os med den socialpædagogiske faglighed og dis-

DELTA I FAGBLADET SOCIALPÆDAGOGENS
FACEBOOK-GRUPPE

ET RUM FOR FAGLIG REFLEKSION OG ERFARINGSUDVEKSLING

WWW.SL.DK/FACEBOOK

kutere hvordan socialpædagogen i fremtiden ser ud i et sociologisk, et ideologisk og et filosofisk perspektiv. Mød sociologen Thomas P. Boje, politiker Uffe Elbæk og filosofen Finn Thorbjørn Hansen, som ud fra hver deres perspektiv vil diskutere socialpædagogikkens position i fremtidens velfærdssamfund. Læs mere og tilmeld dig senest den 26. september på www.sl.dk/storkobenhavn

Seniorudvalget – besøg på Hovedbanegården

13. oktober kl. 10.30

Vi mødes ved indgangen fra Vesterbrogade over for Frihedsstøtten. Tag med på en spændende rundvisning bagom hovedbanegården og se ting, du ikke har set før. Kun for medlemmer. Tilmelding senest den 5. september ved indbetaling på konto 5352 0000244491. Pris 175 kr.

STORSTRØM

Netværksmøder for familieplejere i Næstved og omegn

6. september kl. 9.30 – 11.30

10. oktober kl. 9.30 – 11.30

Biblioteket i Fensmark, Kildegårdsvej 56, Fensmark. Emne den 6. september: Biologiske børns opgaver i forhold til plejebørn. Tilmelding senest dagen før mødet til Ann Erbs på mail ann.erbs2906@gmail.com eller sms til 4161 5782.

Cafémøder for familieplejere i Lolland Kommune

FOA's lokaler, Rødbyvej 71, Nakskov. Første tirsdag i hver måned, undtagen januar, juli og august kl. 9.30 – 13.00. Kom og mød andre familieplejere og vær med til at diskutere og få faglige input. Tilmelding

er ikke nødvendig. Kredsen giver en kop kaffe – medbring evt. brød selv. Yderligere oplysninger: Leif Utermöhl, tlf. 2013 1566.

Cafémøder for familieplejere i Guldborgsund og Vordingborg Kommune

Første tirsdag i hver måned kl. 9.30 – 12.00. Kredskontoret, Kæpgårdsvej 2C, Nr. Alslev. Kom og mød andre familieplejere. Du behøver ikke at tilmelde dig. Vi sørger for kaffe og te. Se mere på www.sl.dk/storstrom

SYDJYLLAND

Viljen til at ville giver evnen til at kunne

10. oktober kl. 18.30 – 21.30

Bramdrupdam Hallerne, Bramdrup Skovvej 110, 6000 Kolding. Oplæg ved

Lone Hertz: Hvem bærer ansvaret for samfundets ligegyldighed over for handicapverdenen, og hvad gør vi ved denne holdning samt ved fordommene om vores handicappede medborgere. Læs mere og tilmeld dig senest den 3. oktober på www.sl.dk/sydjylland

ØSTJYLLAND

Medlemsmøde for ledere og mellemledere

22. september kl. 8.30 – 14.00

Vejlsøhus, Vejlsøvej 51, Silkeborg. 'Styringsparadigmer – et overblik over fortid og fremtid'. Programmet byder på oplæg af Leon Lerborg, der tager afsæt i sin bog 'Styringsparadigmer i den offentlige sektor'. Læs mere på www.sl.dk/ostjylland. Tilmelding senest 8. september på oestjylland@sl.dk eller tlf. 7248 6300.

Socialpædagogerne faglige netværk

Arbejder du inden for særlige – mindre – arbejdsområder, har du mulighed for at blive medlem af et landsdækkende fagligt netværk.

Netværkene har som hovedmål at udvikle faglighed og fagets kvalitet på disse særlige socialpædagogiske arbejdsområder.

Der eksisterer i dag 13 landsdækkende netværk for socialpædagoger, der arbejder inden for følgende områder:

- Aflastning
- Døve
- Hospitalspædagoger
- Lærere
- Senhjerneskadede
- Småbørns- og familieinstitutioner
- Ældre
- Domfældte
- Familieplejekonsulenter
- Kommunale fritidstilbud
- Marginaliserede
- Socialpsykiatrien
- Stofmisbrug

Tilmeld dig på www.sl.dk/netværk

SOCIALPÆDAGOGERNE

inpraxis

SYSTEMISK OG NARRATIV TEORI OG PRAKSIS

inpraxis tilbyder:

Konsulentuddannelser

Tværfaglige praksisuddannelser

Supervisor- og coachuddannelser

Supervisionsgrupper og andre grupper

Læs mere om os på www.inpraxis.dk

Cand. pæd. psych. Dorte Nissen

Ma. i retorik, sygeplejerske Dorte Lund-Jacobsen

Cand. psych. Thilde Westmark

Cand. psych. Iben Ljungmann

Cand. psych. Annette Mortensen

Cand. psych. Ane Wermer

inpraxis

Systemisk

Narrativt

Konkret

Landsmøde i netværket Kommunale Fritidstilbud

Den 27. oktober 2016 i Mødecenter Odense

Vi får besøg af Anders Bjørk, der altid scorer højt i evalueringer af hans foredrag. Anders Bjørk giver inspiration til at møde forandringer positivt og samtidigt skabe et godt arbejdsmiljø. Hans oplæg vil danne grundlag for eftermiddagens arbejde

Tilmeldingsfrist: 23. september 2016

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk

Landsmøde i Stofmisbrugsnetværket

Den 28. – 29. november 2016 på Comwell i Middelfart

Programmet vil være færdigt snarrest. Medlemmer af netværket får programmet tilsendt pr. mail, når det ligger klar. 'Dilemmaer i rusmiddelbehandlingen' – herunder legalisering og kriminalisering af cannabis. Oplægsholdere: Peter Scanning, Henrik Rindom, Pernille Skipper, Kim Møller m.fl.

Tilmeldingsfrist: 23. september 2016

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk

Landsmøde i aflastningsnetværket

Den 2. – 3. november 2016 på Hotel Fredericia

Kernefaglighed og arbejdsglæde. Hvad er din socialpædagogiske kernefaglighed, og hvordan hænger din arbejdsglæde sammen med din faglighed? Kom og drøft disse to begreber med kolleger fra hele landet. Lad os inspirere hinanden med krydderi fra: Helen Eriksen, Bodil Vilmand-Olsen, Anders Stahlschmidt og Michael Brautsch

Tilmeldingsfrist: 20. september 2016

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/aflastning2016

BRUG DIT LO PLUS KORT OG FÅ RABATTER OG GODE TILBUD

REJS TRYGT UD I VERDEN

Alkas Rejseforsikring dækker i hele verden og inkluderer afbestilling. LO Plus medlemmer får 10 % rabat.

alka

Læs mere på loplus.dk/alka

Få 20 % på indgangen hos AQUA – Akvarium & Dyrepark

AQUA Akvarium & Dyrepark har slået sig fast som Søhøjlandets topattraktion! Et familievenligt oplevelsescenter fuld af dyr både til lands og til vands.

**WILDT
NATURLIGT**

Læs mere på loplus.dk/aqua

Lav en flot CEWE FOTOB OG

Indsæt jeres ferie billeder i en flot og personlig CEWE FOTOB OG og få en mindeværdig bog med alle de bedste ferieoplevelser.

Online Fotoservice.dk
cewe

Læs mere på loplus.dk/cewe

Få velkomstrabat med SHELL CARD

Spar 30 øre/l benzin og 40 øre/l diesel på standerprisen de første 2 måneder*. Det kan da gøre enhver køretur sjovere!

*Gælder frem til 6.11.2016

Læs mere på loplus.dk/shell

FORLÆNG HYGGETIDEN på terrassen

Skab hygge og varme i haven med en udepejs, olielamper og lanterner. Se aktuelle priser på silvan.dk

SILVAN

Læs mere på loplus.dk/silvan

SNEDRONNINGEN – SPAR 10%

Operaen i København
16. feb. 2017
Musikhuset Aarhus
15. feb. 2017
(kun rabat på A-billetter)

Tag med på en magisk rejse ind i en fantasi- og eventyrverden, med det russiske 'Circus on Ice' nye imponerende is-show.

LO PLUS LIVE

Læs mere og køb billetter på loplus.dk/live

Der tages forbehold for trykfejl, ændrede og ophævede aftaler.

Hent LO Plus' medlemskort App og få dit medlemskort på mobilen

Med App'en får du direkte adgang til din fagforening samt et nemt overblik over alle medlemsrabatterne.

Send en sms med teksten KORT til 1999 og modtag et link til download af app'en med dit medlemskort. Det koster alm. sms takst.

Hent App'en i dag:

Send en SMS med teksten
KORT til 1999

TJEK LOPLUS.DK FØR DU HANDLER

ANNONCE INFO

Annonceinformation vedrørende stillingsannoncer

Indlevering af stillingsannoncer

Stillingsannoncer skal være Socialpædagogen i hænde senest mandag kl. 12.00 i ugen før udgivelsesdato. Der kan forekomme en tidligere deadline, hvis der i produktionsperioden forekommer helligdage.

Se produktionsplanen for 2015 på www.socialpaedagogen.dk
Gælder også rettelses og standsninger.

Annoncer indsendes til

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000, fax 7248 6001
E-mail: redaktionen@sl.dk

Sidste øjeblik-annoncer

Stillingsannoncer, der modtages inden for to hverdage efter deadline, kan medtages som sidste øjeblik-annoncer. Der beregnes en merpris på 20 pct.

Priser (ekskl. moms)

Stillingsannoncer: 24,70 kr. pr. spalte-mm (2015).

Skal Socialpædagogen opsætte annoncer sker det til en timepris på 300 kr. pr. påbegyndt halve time.

Formalia

For at en annonce skal opfylde formkravene, bør den indeholde følgende punkter:

- Arbejdsgivers navn
- Institutionen/arbejdsstedet
- Stillingsbetegnelse
- Arbejdstid
- Kvalifikationer/uddannelse
- Jobmiljø
- Ansættelsestidspunkt
- Løn- og ansættelsesvilkår
- Yderligere oplysninger
- Ansøgningsfrist

Ifølge aftale parterne imellem må ansøgningsfristen, hvis ikke ganske særlige forhold er til stede, ikke være mindre end 14 dage, jf. tjenestemandregulativet §5, stk. 3.

I henhold til Socialpædagogernes vedtægter §5, stk. 3, har medlemmer af Socialpædagogerne pligt til at respektere de af Socialpædagogerne indgåede aftaler og overenskomster og de beslutninger, Socialpædagogerne træffer i faglige anliggender.

Der må ikke i annoncen anføres en ordlyd, der går ud på at kvalificerede ansøgere haves. En sådan tekst vil blive slettet af annoncen og annoncøren vil skriftligt blive underrettet herom.

Huskeliste ved stillingsskifte

Overgangen til et nyt lønsystem den 1. april 1998 betyder, at man skal være meget opmærksom på, hvad der sker med ens løn ved stillingsskift.

Hvis man ikke er opmærksom, kan man risikere at miste op til fire løntrin ved stillingsskift. For forstandere kan tabet blive endnu større.

Vi har derfor udarbejdet denne lille huskeliste til brug i forbindelse med stillingsskift.

- Undersøg hvad grundlønnen er for den stilling, du overvejer at søge – brug løntabellen.
- Undersøg om du har krav på centralt aftalt kvalifikationsløn i den stilling, du overvejer at søge – gælder kun basisstillingen.
- Undersøg om der lokalt på forhånd er aftalt funktionsløn til den stilling du overvejer at søge – spørg i kredsen eller på institutionen.
- Undersøg om der lokalt på forhånd er aftalt kvalifikationsløn til den stilling, du overvejer at søge – spørg i kredsen eller på institutionen.
- Find dokumentation frem for tidligere beskæftigelse, deltagelse i kurser og efteruddannelse – kort sagt samlet alt materiale, der kan danne udgangspunkt for kvalifikationsløn.
- Gør dig på forhånd klart, hvilken løn du ønsker i den nye stilling – og meddel det til institutionen i forbindelse med ansættelsessamtalen.
- Sig ikke din nuværende stilling op, før du skriftligt har garanti for en tilfredsstillende løn i den nye stilling.

Generelt skal det anbefales, at man forinden stillingsskift retter henvendelse til kredsen.

Uddannelseskrav

Socialpædagog (assistent), familiekonsulent, hjemmevejleder mv.

Pædagoger med eksamen fra et statsanerkendt seminarium, herunder omsorgsassistenten samt personer, der har gennemgået den socialpædagogiske uddannelse i Grønland, statsautoriserede barneplejersker, diakoner af den social pædagogiske linie (fra Diakonhøjskolen i Aarhus), Rudolf Steiner uddannelsen (fra Marjattas Seminarium med det 4. teoriår, børnehaveseminarium i Gentofte Kommune, samt pædagogseminariet i Aarhus), andre uddannelser suppleret med diplomuddannelsen fra Danmarks Pædagogisk Universitet.

Værkstedsassistent

Relevant faglig uddannelse eller som til socialpædagog.

Faglærer

Relevant faglig uddannelse eller som til socialpædagog.

Lærer/overlærer

Uddannelse som folkeskolelærer. Der kan dog ansættes personer der har erhvervet særlige kvalifikationer til at undervise i de enkelte fag.

Afdelingsleder, stedfortræder for forstander/ institutionsleder, forstander, institutionsleder

Som til socialpædagog, gerne suppleret med diplomuddannelse fra Danmarks Pædagogisk Universitet.

Forstander ved skolehjem / viceforstander:

Som til socialpædagog, gerne suppleret med diplomuddannelse fra Danmarks Pædagogisk Universitet eller uddannelse som folkeskolelærer.

HER SKAL DU HENVENDE DIG

KREDSE

BORNHOLM

Storegade 38, 3700 Rønne
Tlf. 7248 6650 – fax 7248 6660
bornholm@sl.dk
www.sl.dk/bornholm

Åbningstid: mandag lukket,
tirsdag-fredag 9.00-14.00.

Kredsformand: Michael Tysk-Andersen.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

LILLEBÆLT

Danmarksgade 16, 5000 Odense C
Tlf. 7248 6400 – fax 7248 6450
lillebaelt@sl.dk
www.sl.dk/lillebaelt

Åbningstid: mandag, tirsdag og onsdag
9.30-15.00 (middagslukket 12.30-13.00).
Torsdag 13.00-16.00. Fredag 9.30-13.00.

Kredsformand: Hanne Ellegaard.
Mobil: 4086 6854. Tlf. privat: 7282 2028.

Jobkonsulent: 7248 6957 / 7248 6955

MIDT- OG VESTJYLLAND

Birk Centerpark 4, 7400 Herning
Tlf. 7248 6200 – fax 7248 6220
midtogvestjylland@sl.dk
www.sl.dk/midtogvestjylland

Telefontid: mandag 9.00-15.00, tirsdag og
onsdag 9.00-13.00 og torsdag 12.00-16.00.
Personligt fremmøde gerne efter aftale

Kredsformand: Peter Sandkvist.
Mobil: 2045 2614.

Jobkonsulent: 7248 6946

MIDTSJÆLLAND

Nørregade 8, 4100 Ringsted
Tlf. 7248 6550 – Fax 7248 6570
midtsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/midtsjaelland

Åbningstid: Mandag til torsdag 9.00-15.00,
lukket 12.00-12.30. Fredag 9.00-12.30.

Kredsformand: Jan Vium.

Jobkonsulent: 7248 6965

NORDJYLLAND

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby
Tlf: 7248 6100 – fax 7248 6120
nordjylland@sl.dk
www.sl.dk/nordjylland

Åbningstid: Mandag, tirsdag og torsdag
9.00-15.00 (frokostlukket 12-12.30).
Onsdag og fredag 9.00-12.00.

Kredsformand: Peter S. Kristensen
Tlf. privat: 9883 8700.

Jobkonsulent: 7248 6944

NORDSJÆLLAND

Østergade 6 B, 3400 Hillerød
Tlf. 7248 6600 – fax 7248 6620
nordsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/nordsjaelland

Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag
10.00-14.00, tirsdag 10.00-17.00,
fredag 10-12.

Kredsformand: Karen Holte.
Mobil: 2011 2507

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORKØBENHAVN

Hejrevej 43, 4., 2400 København NV
Tlf. 7248 6700 – fax 7248 6720
storkoebenhavn@sl.dk
www.sl.dk/storkoebenhavn

Åbningstid: Alle hverdage 9.00-12.00
samt torsdag tillige 12.30-15.30.

Kredsformand: Lars Petersen.
Mobil: 2217 9706.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORSTRØM

Kæppgårdsvej 2A, 4840 Nr. Alslev
Tlf. 7248 6500 – fax 7248 6510
storstroem@sl.dk
www.sl.dk/storstrom

Åbningstid: mandag 12.30-15.00, tirsdag
og onsdag 9.00-12.00 og 12.30-15.00,
torsdag 12.30-16.00, fredag 9.00-12.00 og
12.30-14.00.

Kredsformand: Lisbeth Schou.

Jobkonsulent: 7248 6965

SYDJYLLAND

Vestkraftgade 1, 2., 6700 Esbjerg
Tlf. 7248 6250 – fax 7248 6280
sydjylland@sl.dk
www.sl.dk/sydjylland

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-16.00, fredag 9.00-12.00.

Bestil tid til samtale. Medlemmer i Sønder-
jylland kan også aftale møde i Rødekrø.

Kredsformand: Michael Madsen.

Jobkonsulent: 7248 6954

ØSTJYLLAND

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6300 – fax 7248 6350
oestjylland@sl.dk
www.sl.dk/oestjylland

Åbningstid: mandag 9.30-14.30, tirsdag,
onsdag og fredag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-17.00.

Kredsformand: Gert Landergren Due.

Jobkonsulent: 7248 6945

SOCIALPÆDAGOGERNES
LANDSFORBUND

Post til a-kassen, efterløns-, medlems-
og arbejdsskadeteamet skal sendes til
forbundshuset. Post til kredsen skal
sendes til kredskontorets adresse.

Forbundshuset

Brolæggerstræde 9, 1211 København K
Tlf. 7248 6000 / fax 7248 6001
sl@sl.dk / www.sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Giro: vedr. kontingent: 4 02 39 51

SOCIALPÆDAGOGERNES
A-KASSE

Ved spørgsmål om arbejdsløshed og
dagpenge.

Hvis du ønsker at møde personligt frem på
et af vores a-kasse-kontorer, skal du blot
forinden ringe og aftale det med os.

Tlf. 7248 6010 / dagpenge@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Formand Benny Andersen
Mobil: 4055 0982

MEDLEMSTEM

Ved spørgsmål om medlemskab,
kontingent og efterlønsbidrag.

Tlf. 7248 6030 / medlem@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Du er velkommen til at ringe. Men skriv,
hvis du vil meldes ind eller ud eller
overflyttes. Eller hvis du har ændringer i
navn og adresse eller ansættelsessted.
Husk at opgive dit personnummer.

ARBEJDSKADETEAM

Tlf. 7248 6040
arbejdsskade@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Se telefontider for de enkelte konsulenter
på www.sl.dk/arbejdsskade.

EFTERLØNSGRUPPE

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6020 / fax 7248 6021
efterloen@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

ØVRIGE ADRESSER

FORRETNINGSUDVALG

Forbundsformand
Benny Andersen
Nørregade 12, 2. th, 9000 Aalborg
Mobil: 4055 0982. Hjem: 9835 0413

1. forbundsnæstformand
Marie Sonne
Borupvej 55, Svennerup, 4683 Rønnede
Mobil: 2210 1728. Hjem: 5671 1032

2. forbundsnæstformand
Verne Pedersen
Hadrupvej 10, 8350 Hundslund
Mobil: 4064 0344. Hjem: 8655 0539

Forbundskasserer
Kaj S. Frederiksen
Skt. Knuds Gade 8, 1., 5000 Odense C
Mobil: 4015 3486. Hjem: 6613 9218

PRESEKONTAKT

Presseansvarlig
Lise Møller Aarup
laa@sl.dk / mobil: 2423 5150
Politisk chef
Mads Reinholdt
msr@sl.dk / mobil: 2622 4557

SOCIALPÆDAGOGERNES
KLAGENÆVN

Hvis du mener, at der er begået fejl eller
forsømmelser ved behandling af din sag
– enten i kredsen eller i forbundet – kan
du få din klage behandlet af klagenævnet.
For at din sag kan blive behandlet,
skal du først have udnyttet det interne
klagesystem i Socialpædagogerne.
Læs mere på www.sl.dk/klagenavn

PÆDAGOGSTUDERENDES
LANDSSAMMENSLUTNING

Rosenvængets Allé 16, 3. sal,
2100 København Ø
Telefon: 3546 5880
www.p-l-s.dk
Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag
10.00-15.00.

PENSIONKASSEN

PKA A/S
Medlemsservice:
Tuborg Boulevard 3, 2900 Hellerup
Tlf. 3945 4540 – fax 3945 4546
pka@pka.dk / www.pka.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 8.30-16.00,
fredag 8.30-15.30.

Det er sin sag at få slag

Af Kira Liv Angelbo Christensen, PLS

Spyt, slag, spark, tilråb af alverdens skældsord kombineret med en skovl, en kop eller en anden genstand, som kastes gennem luften. Det sker - og det sker for mange pædagoger. Selv drab er blevet en realitet for det pædagogiske personale at skulle forholde sig til på deres arbejdsplads. For mange pædagoger er det hverdagskost at blive udsat for psykisk eller fysisk vold eller trusler herom. Faktisk har op mod hver tredje socialpædagog oplevet fysisk vold (NFA, 2012).

Vold er dermed i høj grad også en virkelighed, som pædagogstuderende skal forholde sig til i deres praktikker, og de studerende er en meget sårbar gruppe i forhold til fysisk og psykisk vold; de er nyansatte, unge, nederst i hierarkiet og har ofte et lavere uddannelsesniveau end deres kollegaer. Men de står ikke alene!

I PLS mener vi ikke, at nogen skal slås hjem fra arbejde, og den slags er en faglig udfordring, der skal løftes. Mennesker med udadreagerende adfærd har ikke til formål at skade andre, det er blot en mestringsstrategi. Det er den eneste løsning, de har til at kunne løse den problemstilling, de står overfor. Det kan være et krav stillet af personalet, et indre kaos der er svært at sætte ord på - eller en konflikt, der er udløst af noget helt tredje. Hvis man som fagperson har de fornødne kompetencer til at håndtere de udfordringer, der kan resultere i vold, kan man ofte afværge, at det menneske, man arbejder med, tyr til det. Det er et spørgsmål om faglighed - at have en bærende og dybfølt relation til de mennesker, man arbejder med samt at kunne hente støtte hos sine kolleger.

Men denne faglige standard er svær at opretholde, når normeringerne stadig svinder mere og mere ind. Forskning viser, at det er sværere at vurdere en situations udfald, hvis man står alene i situationen, end hvis en kollega opholder sig i nærheden. Med den viden kan man klø sig i håret over, at der fortsat ikke investeres i flere hænder

til at løse konflikter, så vi undgår, at kroppen og sindet hos personalet skal agere boksebold og til stadighed tage imod større og større belastninger. Belastninger som i sidste ende kan betyde, at man ikke længere kan arbejde som pædagog.

I PLS er vi bekymret for den udvikling, og vores bekymring bliver ikke mindre, når vi møder studerende, der har udviklet angst, daglig hovedpine, mistet appetitten eller har fået stress ved at være i praktik. Disse symptomer er ikke tegn på svage studerende. Det er tegn på syge forhold i arbejdsmiljøet. Forhold, der ikke tager hensyn til, at man som studerende ikke har tilegnet sig de samme kompetencer som ens kollegaer. De studerende ønsker at lykkes som kommende pædagog. Men de studerende kan ende ud med at tro, at det er dem, den er galt med. De føler sig måske ikke egnet til jobbet, de oplever personlig fallit og overvejer at tage orlov eller at stoppe studiet helt.

Dette kalder på politisk handling, og i PLS vil vi som de studerendes talerør lade deres fortællinger komme til orde. Derfor er PLS er gået sammen med BUPL og Socialpædagogerne om at lave en undersøgelse af de pædagogstuderendes vilkår i praktikkerne. Den vil vi gerne bede ALLE studerende om at besvare.

Derfor, kære pædagogstuderende, vil vi bede dig om at besvare det spørgeskema, som sendes ud i september. Få dine medstuderende til at gøre det samme - så sørger vi i PLS for, at I kommer til orde. ■

*Kira Liv Angelbo Christensen
er faglig sekretær i PLS,
Pædagogstuderendes
Landssammenslutning.*

- Oplever eller har du oplevet at blive udsat for vold, fysisk eller psykisk eller trusler herom?
- Hvorfor tror du, at pædagogstuderende er i større risiko for at blive udsat for vold?
- Hvad tror du, at resultaterne af undersøgelsen af de studerendes vilkår vil pege på?

Deltag i debatten på
socialpaedagogen.dk/prik